ORTODOKSİA

AHLÂKÎ VE DİNÎ RESALE

İMTİYAZ SAHİBİ: HRİSTOPOLİS MİTROPOLİTİ

MELETİOS LUKAKİS

MAHAL İDARE FENER
RUM PATRİKHANESİ

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΦΑΝΑΡΙΟΝ

ΕΤΟΣ ΙΑ' ΙΟΥΝΙΟΣ 1936 ΤΕΥΧΟΣ 6

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τύποις «Φαζιλέτ»

ΕΠΙ ΤΗι ΜΝΗΜΗι ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

Η ΑΘΑΝΑΤΟΣ ΑΓΑΠΗ

ΠΟΙΟΣ εὐσεβὴς καὶ φιλόκαλος σπουδαστὴς τῆς Ἁγίας Γραφῆς δὲν ᾐσθάνθη τὴν ἐπιβλητικὴν ὡραιότητα τοῦ ΙΓ′ κεφαλαίου τῆς Α′ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς τοῦ Παύλου; Παραστήσας ὀλίγον ἀνωτέρω διὰ προσφυοῦς εἰκόνος τὴν ἀναγκαιότητα τῆς ἐν Χριστῷ συναρμολογήσεως τῶν πιστῶν εἰς σῶμα, ὁ θεοσπέσιος Ἀπόστολος, ὁ ὑπὲρ τοὺς ἄλλους κοπιάσας καὶ περισσότερον διὰ τοῦτο ἐμβαθύνας εἰς τὸ μυστήριον τῆς ζωῆς, τονίζει ἤδη εἰς ἕνα μεγαλειώδη ὕμνον, εἰς τὸν ὑψηλότερον καὶ ὡραιότερον ἐξ ὅσων ποτε ἐγράφησαν εἰς τὴν Ἀγάπην, ὅ,τι θεῖον καὶ ὑψηλὸν ὑπάρχει ἐν τῷ χριστιανισμῷ. «Εἶναι ἡ ἀπήχησις τῆς παραδεισίας Ἁρμονίας, τὴν ὁποίαν ἤκουσεν ὁ μέχρι τρίτου οὐρανοῦ μεταρσιωθεὶς — παρατηρεῖ εὐσεβής τις ἐξηγητής. Καὶ ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸ τμῆμα τοῦτο τῆς ἐπιστολῆς ὁ καθ᾽ ὑπαγόρευσιν γράφων ἀναμφιβόλως εἶδεν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ θεοπνεύστου Ὁραματιστοῦ τὴν λάμψιν τῆς θείας ἐκστάσεως, τὴν ἀκτινοβολίαν φωτὸς ὑπερκοσμίου». Εἶναι τὸ κήρυγμα τοῦ ἀγνώστου θεοῦ, τὸν ὁποῖον ἐγνώρισεν εἰς τὸν κόσμον ὁ χριστιανισμὸς καὶ ἡρμήνευσεν ὁ Παῦλος παρὰ τὸν Παρθενῶνα.

Ὁ ἐπιστήμων διὰ μέσου τοῦ κρυστάλλου βλέπει τὸ φῶς ἀποσυντεθειμένον εἰς τὰ συναποτελοῦντα αὐτὸ χρώματα, τὰ χρώματα τῆς Ἴριδος· καὶ ὁ Παῦλος διὰ τῆς θεοφωτίστου διανοίας του βλέπει τὴν Ἀγάπην ἀναλελυμένην εἰς τὰ συναρπαρτίζοντα αὐτὴν στοιχεῖα. Εἶναι δὲ ταῦτα ἡ μακροθυμία, ἡ ἀγαθωσύνη, ἡ γενναιότης, ἡ ταπεινοφροσύνη, ἡ ἀνιδιοτέλεια, ἡ πραότης, ἡ ἀνεξικακία, ἡ ἁγνότης, ἡ πίστις, ἡ ἐλπίς, καὶ ἐπὶ πᾶσιν ἡ ἀθανασία.

Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει. Εἶναι ἀθάνατος. Διότι ἀνάγεται εἰς τὴν σφαῖραν τῶν πνευματικῶν, τὰ ὁποῖα διαφεύγουσι τὴν διαβρωτικὴν ἐπενέργειαν τοῦ χρόνου. Εἶναι ἡ σφαῖρα, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἡ ἀξία τῶν πραγμάτων δὲν ἐκφράζεται εἰς ποσότητα, ἀλλ' εἰς ποιότητα. Πᾶν ὅ,τι ὑπόκειται εἰς τὸν ὑπολογισμὸν τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς στάθμης ὑπόκειται καὶ εἰς τὴν φθοράν. Τὰ δὲ γηράσκοντα καὶ φθειρόμενα δὲν εἶναι μόνα τὰ ὑλικά. Εἰς τὴν μοιραίαν φθορὰν ὑπόκειται καὶ αὐτὴ ἡ ἀνθρωπίνη γνῶσις. Πόσαι θεωρίαι ἐπιστημονικαὶ δὲν ἐξεσυρίχθησαν ὡς ἀπηρχαιωμέναι καὶ δὲν ἐγκαταλείπονται καθ' ἑκάστην ὡς ἄχρηστοι! Ἄλλως τε ἡ ψιλὴ γνῶσις στερεῖται ζωτικῆς δυνάμεως. Τοῦτο ἀκριβῶς ἐξαίρει ὁ Ἀπόστολος, εἰς τὸν ὑπέροχον ἐκεῖνον ὕμνον, ἀντιπαραβάλλων τὴν προϊοῦσαν παρακμὴν τῆς Γνώσεως πρὸς τὴν αἰωνίαν νεότητα τῆς Ἀγάπης. «Εἴτε προφητεῖαι καταργηθήσονται· εἴτε γλῶσσαι, παύσονται· εἴτε γνῶσις, καταργηθήσεται... ἀλλ' ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει».

Ὁ πρώτιστος σκοπὸς καὶ τὸ μεγαλύτερον θαῦμα τῆς Δημιουργίας ὑπῆρξεν ἡ ἐμφάνισις τοῦ ἠθικοῦ ὄντος, τοῦ σκεπτομένου καὶ ἀγαπῶντος καὶ προσευχομένου, τοῦ ὄντος τὸ ὁποῖον ἀδιαλείπτως τείνει νὰ ὑπερβῇ ἑαυτό, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ἀνάτασιν οὐδὲν ἐμπόδιον δύναται νὰ παρεμβληθῇ. Ἡ κατακλεὶς καὶ ἡ κορωνὶς τῆς Δημιουργίας εἶναι ἡ ἐνσυνείδητος προσωπικότης, τὸ ἐγὼ τὸ γινῶσκον ἑαυτό, τοὺς ὁμοίους του, τὸ Σύμπαν, τὸν Θεόν. Εἶναι ἡ ἀθάνατος ψυχή, ἡ τείνουσα πρὸς τὴν ἀγάπην καὶ ἐν αὐτῇ εὑρίσκουσα τὸν ἁγιασμὸν καὶ τὴν τελείωσίν της. Κατάστασις προφητικῆς ἐμπνεύσεως, κατὰ τὴν ὁποίαν λέγει τις πλείονα τῶν ὅσων γνωρίζει, ἐνεργεῖ ἀνώτερα τῶν δυνάμεών του, γίνεται μείζων ἑαυτοῦ! Ὁρμὴ ἀκατάσχετος, ὑπερφαλαγγίζουσα τὸ σκότος τοῦ θανάτου, χωροῦσα πέραν τοῦ τάφου! «Ἡμεῖς οἴδαμεν ὅτι μεταβεβήκαμεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωήν, ὅτι ἀγαπῶμεν τοὺς ἀδελφούς — λέγει ὁ μαθητὴς τῆς ἀγάπης. Ἀγαπητοί, ἀγαπῶμεν ἀλλήλους, ὅτι ἡ ἀγάπη ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστι καὶ πᾶς ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγένηται καὶ γινώσκει τὸν Θεόν· ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ Θεῷ μένει καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ».

Ἀγαπῶμεν ἀλλήλους! Ἐν τούτῳ κεῖται τὸ πλήρωμα τοῦ νόμου τοῦ Χριστοῦ. Δὲν πρόκειται δὲ περὶ ἐξαιρετικῆς τινος ἰδιότητος, τὴν ὁποίαν ἐπεφύλαξεν ὁ Θεὸς εἰς τοὺς ὀλίγους ἐκλεκτούς, ὡς ἡ γλωσσολαλία, ἡ προφητεία, ἡ πίστις ἡ μεθιστᾶσα ὄρη, ἡ αὐταπάρνησις, ἡ μαρτυρικὴ τελευτή. Ἄλλως τε ποίαν ἀξίαν ἔχουσι καὶ ταῦτα ἄνευ τῆς ἀγάπης; Ἀγάπη εἶναι ἡ ὑπομονή, ἡ μακροθυμία, ἡ ἀγαθότης ἡ ἀγνοοῦσα τὴν πλεονεξίαν, τὴν ὑπερηφάνειαν, ἡ ἀγαθότης τὴν ὁποίαν οὐδεμία ἀδικία ἀποθαρρύνει, οὐδεμία ἀχαριστία ἀπογοητεύει, ἡ ἀγαθότης τῆς ὁποίας ἡ γλυκύτης παραμένει ἄθικτος καὶ ἐν μέσῳ τῶν τραχυτέρων δοκιμασιῶν.

Ἀγάπη εἶναι ὅλαι ἐκεῖναι αἱ ἀγαθαὶ σκέψεις καὶ αἱ ὁποῖαι δημιουργοῦσι περιβάλλον εὐνοϊκόν, κατάλληλον διὰ τὴν καλλιέργειαν καὶ βελτίωσιν τῶν ἀμοιβαίων σχέσεων. ***Εἶναι ἡ θεία ἐπιστήμη, διὰ τῆς ὁποίας γνωρίζει τις νὰ καθιστᾷ τὸν πλησίον εὐτυχῆ.*** Θεία ὡς πρὸς τὴν καταγωγήν, θεία ὡς πρὸς τὴν ἄσκησιν, θεία ἐν τῇ ἀθανασίᾳ της. Διότι «ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστι» καὶ Θεὸς ἡ Ἀγάπη.

Ἐν Χάλκῃ, τῇ 29ῃ Ἰουνίου 1936.

† Ο ΜΙΛΗΤΟΥ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ
Σχολάρχης τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς.

† ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΡΔΕΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ

ΣΥΜΒΟΛΗ

ΕΙΣ ΤΟΥΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥΣ Κ/ΠΟΛΕΩΣ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΑΛΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΞΗΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

64) ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ Γ΄

Ἐξωσθέντος τοῦ θρόνου Κυρίλλου τοῦ Ε΄ « οἱ ἐνδημοῦντες ἐν ΚΠόλει ξυναδελφοὶ ἀρχιερεῖς, συναινέσει καὶ συγκαταβάσει τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πατριάρχου τῆς ἁγίας Πόλεως τῶν Ἱεροσολύμων καὶ πάσης Παλαιστίνης κυρίου κυρίου Παρθενίου, ἀξιώσει τε καὶ αἰτήσει τῶν τιμιωτάτων καὶ λογιωτάτων κληρικῶν τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἐνδοξοτάτων καὶ εὐγενεστάτων ἀρχόντων τῆς βασιλευούσης ταύτης τῶν πόλεων καὶ τοῦ λοιποῦ παντὸς εὐαγοῦς κλήρου τοῦ χριστωνύμου πληρώματος », ἐξέλεξαν διὰ ψήφων κανονικῶν οἰκουμενικὸν πατριάρχην τὸν μ/την πρ. Προϊλάβου ***Καλλίνικον*** [68]).

Τὰ κατὰ τὴν ἐκλογὴν ταύτην καὶ τὰ ἐπακολουθήσαντα ἐκτίθησι διὰ μακρῶν αὐτὸς οὗτος ὁ Καλλίνικος ἐν τῇ ὑπ᾽ αὐτοῦ συγγραφείσῃ «συνοπτικῇ διηγήσει τῶν μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς ΚΠ. πατριαρχευσάντων», ὡς ἑξῆς: «διωκόμενος (ὁ Κ.) ὑπὲρ τοὺς τρεῖς χρόνους μετὰ τῶν διδασκάλων καὶ προτρεπόμενος διὰ γραμμάτων ὑπὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ εὐγενῶν ἵνα πατριαρχεύσῃ..., δέδοται τῷ ἄνακτι λίβελλος..., εἰς ἃ πληροφορηθεὶς ὁ κρατῶν Ὀσμάνης Γ΄ ἐξέδοτο ὁρισμοὺς ἰδιοχείρους δύο, τὸν μὲν πρὸς τὸν ἀνθύπατον, τὸν δὲ πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον, ἵνα καταβιβάσωσι τὸν (Κύριλλον Ε΄) καὶ ἀναβιβάσωσι Καλλίνικον Προϊλάβου τὸν ἐκ Ζαγορᾶς, τὸν ζητούμενον..., ὃν (= τὸν Κύριλλον) συλλαβόντες ἔπεμψαν εἰς τὸ ἀρχιτελώνιον καὶ ἐκεῖθεν διὰ πλευσίμου γαλλικοῦ εἰς Κύπρον

68) Βλέπε τὸ ἀλλαχοῦ δημοσιευόμενον «ὑπόμνημα» τῆς ἐκλογῆς. — Περὶ τοῦ ἀπὸ πρ. Προϊλάβου Καλλινίκου. ὡς ***Καλλινίκου Γ΄***, ὅρα σημ. 45.

ὑπερόριον· τὸν δὲ Καλλίνικον μεταπεμψάμενος τὴν ***συνήθη ἐνέδυσε χλαμύδα*** καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ... ἀρχιερεῖς δόντες ***ἵππους ὑπατικοὺς καὶ δορυφόρους κλητόρων καὶ στρατιωτῶν*** πολλὴν οὐ τὴν συνήθη πληθύν. Ἀπελθὼν δὲ καὶ ὑποδεχθεὶς ὑπὸ τοῦ κλήτορος, ὡς εἴθισται, ἐξεφώνησε λόγον ὡραῖον. ***Τῇ ἐπαύριον δὲ*** καταβάντος εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ***οὔσης τῆς μνήμης τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου,*** συνήχθη λαὸς ὅσος οὐδέποτε.. , μετὰ τὴν ἀπόλυσιν οὖν ἐξερχομένου (τοῦ Κ.) τῆς ἐκκλησίας οἱ ἀποστάται ὁμοφώνως ἐβόησαν, οὐ θέλομέν σε.... Τῇ δὲ ***Κυριακῇ***, ιθ', μετὰ τὴν λειτουργίαν ἐγένετο ἡ ***μετάθεσις*** παρόντων δορυφόρων πολλῶν τοῦ κρατοῦντος ὑπάτου καὶ στρατάρχου, ἵνα μὴ πάλιν νεωτερίσῃ ὁ ἄφρων λαός· ἐν τῇ μεταθέσει δὲ εἰπόντος τοῦ μεγάλου Λογοθέτου τὸ ***μέγα μήνυμα*** ἀπήντησεν ὡραίως· ὁμοίως καὶ πρὸς ***τὴν δόσιν τῆς ῥάβδου*** παρὰ τοῦ Χαλκηδόνος, μὴ ἐλθόντος ἔτι τοῦ Ἡρακλείας· εἰς τὸ τέλος δὲ ***ἀπὸ καθέδρας λόγον ἔντεχνον πανηγυρικὸν ἐξεφώνησε*** καὶ εὐλογήσας τὸ πλῆθος καὶ φιλοδωρήσας τοὺς παραστάντας πρὸς φύλαξιν ἀνέβη εἰς τὸ συνοδικὸν μετὰ τοῦ κλήρου καὶ ἀρχόντων, ὄντων προητοιμασμένων τῶν ***συνήθων γλυκισμάτων καὶ ποτῶν***. Συνελθόντων μετ' ὀλίγον δι' ὁρισμοῦ τῶν ἐξορίστων ἀρχιερέων καὶ ἀπολαβούσης τῆς συνόδου τὴν ἀρχαίαν τιμὴν καὶ συλλειτουργησάντων πάντων ἐδοξάσθη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου...». Κατὰ ταῦτα, ἡ ἐκλογὴ τοῦ Καλλινίκου ἐγένετο τῇ ***16 Ἰανουαρίου 1757, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ***, ἡ δὲ μετάθεσις, ἤτοι ἡ ἐνθρόνισις αὐτοῦ, τῇ ***19 ἰ. μηνός, ἡμέρᾳ Κυριακῇ*** [69]).

Ὁ Καλλίνικος «ἦν τῶν λογίων καὶ πεπαιδευμένων πολυμαθέστατος, ζηλωτὴς τῶν ὀρθοδόξων δογμάτων διάπυρος, εὐσταθὴς τὴν γνώμην, γενναῖος τὸ φρόνημα, ἥττων πολιτικῆς ἀγχιστροφίας καὶ τῆς πολυπλόκου καὶ πολυμόρφου ταύτης ἀρχικῆς ἐμπειρίας ἀπείρατος, ἐπιεικής, ἀνεξίκακος· οὐδενὶ γὰρ ἐμνησικάκει, πλὴν τῶν εἰς τὴν εὐσέβειαν αὐτὸν ἀδικούντων καὶ αἱρετικόν, εἴτουν φράγκον, δυσφημούντων κατηρᾶτο· μόνην γὰρ ταύτην τὴν δυσφημίαν ἡγεῖτο ἀφόρητον, τῶν ἄλλων μικρὰ φροντίζων» (Σ. Μακρ.). Ἀλλ' ἡ πατριαρχεία αὐτοῦ ὑπῆρξε τεταραγμένη ἀκριβῶς καὶ πρωτίστως διὰ τὴν τοιαύτην δυσφημίαν, διὰ τὴν κατ' αὐτοῦ διάδοσιν ὅτι «τάχα νὰ εὑρίσκεται εἰς τὴν αἵρεσιν καὶ τὰ δόγματα τῶν ἑτεροδόξων Λατίνων καὶ νὰ ἦναι φράγκος» καὶ «ὅτι παροικῶν ἐν τοῖς

---

69) *Κ. Ι.* ***Δυοβουνιώτου*** Καλλίνικος Γ' πατριάρχης ΚΠόλεως. Ἀθῆναι. 1915. σ. 10 ἑξ. 107 ἑξ.— ***Ὑψηλ.*** ὡς ἀνωτ. σ. 373.— ***Σάθα Γ'*** σ. 222 ἑξ.— ***Παράρτημα*** Κ-ΚΒ' τόμ. Ε. Φ. Συλλ. ΚΠόλεως σ. 117.— Σχετικῶς πρὸς τὴν ἀναφερομένην ἀποκατάστασιν τῆς ἀρχαίας τιμῆς τῆς συνόδου ὅρα ***Ἡλ. Γενν.*** Φωτ. βιβλ. Α' 19. 25·

περὶ τὸν Γαλατᾶν, τῇ συνδρομῇ δῆθεν τῶν δυτικῶν εἰς τὸ πατριαρχεῖον προήχθη καὶ τὸν παναγιώτατον Κύριλλον, προφανῶς ὑπὸ τῶν δυτικῶν μισούμενον, τοῦ θρόνου ἐξέωσεν αὐτῷ ἀντιπράττων ». Πρὸς ἀναίρεσιν καὶ διάλυσιν τῆς ἀδίκου ταύτης φήμης « περὶ φραγκισμοῦ καὶ ἐναντίας δόξης » τοῦ Καλλινίκου ἀπελύθη « κοινὸν ἐνυπόγραφον καὶ ἐμμάρτυρον γράμμα » « εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας καὶ ἐνορίας καὶ μαχαλάδες τῆς ΚΠόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ Καταστένου », φέρον τὰς ὑπογραφὰς τοῦ Ἱεροσολύμων Παρθενίου, 20 ἀρχιερέων καὶ 63 κληρικῶν, ἀρχόντων καὶ ἄλλων ἐγκρίτων. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Κ. « τὸν λαὸν μεταπεῖσαι ἐσπούδαζε καὶ τὴν πονηρὰν περὶ αὐτοῦ δόξαν περιελεῖν περὶ πολλοῦ ἐποιεῖτο ». Σημειωτέον δὲ ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀπὸ τοῦ κλήρου καὶ τῶν ἀρχόντων κατηγόρησε τοῦ Κ. ὡς λατινίζοντος. « Ποῖοι τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν διδάσκαλοι καὶ θεολόγοι, ἔγραφεν ἀπὸ Σινᾶ τῷ Ἀλεξανδρείας Μελετίῳ, ποῖοι μαθηταὶ τῆς Κωνσταντίνου τέλειοί τε καὶ ἀτελεῖς **ποτε ἡμῖν ἐπὶ κακοδοξίᾳ ἐνεκάλεσαν ;** ἢ εὐγενεῖς καὶ ἄρχοντες ; ποῖος δὲ τοῦ κλήρου ; ποῖοι δ' ἀρχιερεῖς καὶ ποιμένες ; οὐ πάντες σύμψηφοι καὶ ὁμογνώμονες, οὐ πάντες ἡμᾶς ἀσπασίως ἐδέξαντο καὶ ἐκοινώνησαν καὶ πατέρα τῆς συνόδου ἐκάλεσαν καὶ ἐγγράφως τε καὶ ἀγράφως ταῦτα ἐβεβαίωσαν καὶ πρὸς τοὺς κρατοῦντας τὰ διάφορα ἔγγραφα τούτων καὶ σφραγῖδες διετράνωσαν ; ». Παρὰ ταῦτα ὅμως ὡρισμένοι συνδιοικηταὶ τῆς Ἐκκλησίας — οἱ ἀπὸ τῆς ἐξορίας ἐπανελθόντες ἀρχιερεῖς, κατὰ Σέργιον τὸν Μακραῖον καὶ κατ' αὐτὸν τὸν Καλλίνικον, ἐν συνεργασίᾳ καὶ μετά τινων ἀρχόντων — ἤρξαντο σοβαρῶς ἀντιδρῶντες τῷ πατριάρχῃ «καὶ τὰ μὲν πρῶτα συνέχαιρον αὐτῷ τῆς εἰς τὸν θρόνον προαγωγῆς, ὕστερον δὲ μεταβαλόντες κατωλιγώρουν· οὐ γὰρ εὗρον, ὡς ἐνόμιζον, ἕτοιμον εἰς τὰ αὐτοῖς ἀρέσκοντα » (Σ. Μακρ.). « Ὑποσχέσεσιν ἁδραῖς **ἐκίνησαν τὴν ἔξωσιν** δόντες λίβελλον ψευδῆ κατὰ τοῦ πατριάρχου, ὃν πέμψαντες εἰς τὸν κρατοῦντα οὐκ ἀπεκρίθη. Δόντες καὶ δεύτερον καὶ μὴ λαβόντες ἀπόκρισιν καὶ ἄδειαν διὰ τὴν σουλτάνης μεσιτείαν. Καὶ μετακαλεσάμενοι τὸν Καλλίνικον ἵν' ἐνδύσωσι χλαμύδα φοβηθέντες ἐδιπλασίασαν τὰ χρυσᾶ, δι' ἃ τυφλωθεὶς ὁ οἰκονόμος τοῦ ὑπάτου ἔφη ὅτι δίδοται αὐτῷ ἡ ἄδεια. Καὶ ἀπεκδεχομένου τοῦ πατριάρχου μετὰ δέκα τριῶν ἀρχιερέων εἰς τὸ ὑπατεῖον τὴν πρὸς τὸν ὕπατον πρόσκλησιν ἤρθη ὑπὸ τοῦ ἀρχιδεσμοφύλακος καὶ ἀπήχθη εἰς τὸ τελώνιον » (Συνοπτ. διηγ.) [70]). Κατὰ τὸν Ὑψηλάντη, « ὁ Κ. καθ' ἡμέραν παροργίζει τοὺς ἀρχιερεῖς· ὅθεν ἔδωκαν ἔγγραφον τῷ Ἐπιτρόπῳ κατ' αὐτοῦ ζητοῦντες ἄδειαν νὰ ἐκλέξουν ἄλλον·

---

[70]) *Κ. Δυοβουν.* ὡς ἀνωτ. σ. 14 ἑξ. 110 ἑξ. ***Σάθα Γ'*** *σ.* 223.— *Θεολογία Ζ'* (1929) σ. 79. 178 ἑξ. 221.

ὅπερ μαθὼν ὁ Κ. φεύγει εἰς τὸ σπίτι τῆς Καλίτζας καὶ μεθ' ἡμέρας ὀκτὼ ἡ Χανοὺμ-σουλτάνα παρακαλέσασα τὸν σουλτὰν 'Οσμάνην, τοῦ ἐδόθη ἄδεια ἐλθεῖν εἰς τὸ πατριαρχεῖον. 'Εν τούτοις εἶχεν ἐρωτήσει ὁ 'Επίτροπος τοὺς ἀρχιερεῖς μὲ ποῖον σενέτι ἔχουν αὐτοὶ ἄδειαν νὰ ἀλλάξουν πατριάρχην καὶ ἔδειξαν ἴσον τοῦ προρρηθέντος φιρμανίου, τοῦ διὰ τοῦ Χαγιατηζαδὲ γεγονότος, νὰ μὴν γίνεται δηλαδὴ πατριάρχης καὶ νὰ μὴν ἔχῃ τὴν στερέωσίν του εἰ μὴ διὰ τῆς μαρτυρίας τῶν πέντε. Μαθὼν οὖν ὁ 'Επίτροπος τὴν ἐπάνοδον τοῦ Κ. εἰς τὸ πατριαρχεῖον τὸ ἐνόμισεν ἀψηφησίαν κατ' αὐτοῦ· ὅθεν γράφει τῷ βασιλεῖ τὸ προνόμιον τῶν ἀρχιερέων περὶ ἐκλογῆς πατριάρχου, ὅπερ ἐπικυροῖ ὁ βασιλεὺς μὲ χάττι του ἔπειτα καὶ δίδεται ἄδεια ἐξωσθῆναι τὸν Καλλίνικον» [71]).

Ἡ ἀπὸ τοῦ θρόνου ἔξωσις αὐτοῦ συμπίπτει τῇ ***24 'Ιουλίου 1757***, ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ πληροφορία Σεργίου τοῦ Μακραίου ὅτι ὁ Κ. ἐπατριάρχευσεν ***ἓξ μῆνας καὶ ὀκτὼ ἡμέρας*** (16 'Ιανουαρ.—24 'Ιουλ. 1757). Μετὰ παραμονήν τινα ἐν τῷ τελωνίῳ ἀπεστάλη ἐξόριστος κατ' ἀρχὰς εἰς Λῆμνον, ἔνθα ἀφίκετο τὴν 2 Αὐγούστου καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὸ Σίναιον ὄρος ἀφιχθεὶς ἐκεῖ κατὰ 7/βριον ἢ 8/βριον ἰ. ἔτους. 'Εν τῷ μεταξὺ δέ, ἀρχὰς Αὐγούστου, ὑπεβλήθη καὶ εἰς καθαίρεσιν ὑπὸ Σεραφεὶμ Β' [72]). 'Εν Σινᾷ εὑρισκόμενος φαίρεται γράψας εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τοῖς ἐν ΚΠόλει φίλοις αὐτοῦ περὶ ἐνεργειῶν ὅπως ἐπιτραπῇ ἐλευθέρα ἡ μετάβασις καὶ διαμονὴ ἐν τόπῳ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἀρεσκείας. «Περὶ τοῦ τόπου, οὗ ἕνεκεν παρακαλοῦμεν, μὴ ἄλλως ποιήσητε· εἰ μὲν γὰρ βούλονται δοῦναι ἡμῖν τὴν χάριν κυρίους ἡμᾶς ποιεῖεν τοῦ εἶναι ὅπου βουλόμεθα, δεχθῆτε τὴν χάριν· εἰ δὲ μέλλοιεν ἐντεῦθεν ἡμᾶς ἀνιστάντες

---

[71]) ***'Υψηλ.*** 375—Κατὰ τὸν 'Υψηλάντη (σ. 350) «ὁ 'Ηρακλείας Γεράσιμος προβάλλει τῷ Χαγιατῇ (ἀρχιάτρῳ τοῦ βασιλέως) νὰ γένῃ ***χάττι-σερίφι*** προστάττον τὸ νὰ μὴν γίνεταί τις πατριάρχης ἂν δὲν ἐρωτηθῇ ἡ κατάστασίς του καὶ δὲν δώσουν καλὴν μαρτυρίαν διὰ τὸν βίον καὶ διαγωγήν του οἱ πέντε ἀρχιερεῖς, ὁ 'Ηρακλείας, ὁ Κυζίκου, ὁ Νικομηδείας, ὁ Νικαίας καὶ ὁ ***Χ***αλκηδόνος καὶ τὸν μετρᾷ δι' αὐτὸ τὸ ***χάττι-σερίφι*** 17500 γρόσια, ἤτοι τὰ λεγόμενα πουγγεῖα ἄσπρα 35· καὶ ***χάττι*** μὲν δὲν ἔγεινε, ὡς φαίνεται δὲν ἠδυνήθη ἢ δὲν ἠθέλησε νὰ τὸ προβάλῃ τῷ βασιλεῖ διὰ νὰ τραβηχθῇ τὸ ***χάττι*** ἀφοῦ ἐγράφη τὸ ***φιρμάνι***· ὅθεν τοὺς ἔδωκε μόνον τὸ φιρμάνι». (ὅρα καὶ ***Φ. Βαφείδου*** ἐκκλ. ἱστορ. Γ' β' σ. 207).

[72]) ***Κώδ. Π 'Αρχ.*** Ε' 204.— 'Η καθαίρεσις ἀνεγνώσθη ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τῇ 3 Αὐγούστου, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ὑπὸ τοῦ πρ. Τήνου Κυρίλλου τοῦ Μερμερηνοῦ. Συνυπογράφουσιν οἱ: Καισαρείας ***Παΐσιας***, 'Ηρακλείας ***Γεράσιμος***. Νικομηδείας ***Γαβριήλ***, Νικαίας ***'Ιερεμίας***, Χαλκηδόνος ***'Ιωαννίκιος***, Δέρκων ***Σαμουήλ***, Θεσσαλονίκης ***Γαβριήλ***, 'Αδριανουπόλεως ***Διονύσιος***, Νεοκαισαρείας ***Γεράσιμος***, Πατρῶν ***Γεράσιμος***, Φιλιππουπόλεως ***Αὐξέντιος***, Σερρῶν ***'Ιωαννίκιος***, Μιτυλήνης ***Ἄνθιμος***, Γάνου καὶ Χώρας ***Νεόφυτος***, Προϊκοννήσου ***Νικηφόρος***. (***Παράρτημα*** Κ-ΚΒ' τόμ Ε. Φ. Συλλ. σ. 112).

εἰς ἕτερον πέμπειν τόπον, καὶ πάλιν ὁδὸς καὶ πάλιν ἀποδημία, μηδόλως καταδεχθῆτε· ὑμεῖς γὰρ οἴδετε ὅτι πλησίον που αὐτόθι, ἐν παραθαλασσίῳ πόλει, ἢ ἐν Κυζίκῳ, ἢ Προικοννήσῳ, ἢ Νικομηδείας καὶ Χαλκηδόνος πλησίον ἢ ἐν τῷ ὄρει τοῦ Ἄθωνος ἐπιθυμοῦμεν. Εἰ δ' ἄρα μακρότερόν που ἢ ἐν μεσογείῳ πόλει, μὴ ἔλεσθε». Οὐδὲν ὅμως ἐγένετο, ὅπως οὐδὲν ἔφερον ἀποτέλεσμα καὶ ἀνάλογοι ἐνέργειαι τοῦ Ἀλεξανδρείας Ματθαίου — «ἡμεῖς ἅπαξ καὶ δὶς καὶ πολλάκις ἐγράψαμεν εἰς βασιλεύουσαν μεσιτεύσαντες ὑπὲρ τῆς ἀπολυτρώσεώς της, ἀλλ' ἄχρι τοῦδε οὐδεμία γέγονε διόρθωσις» ἔγραφε τῷ Κ. ἀπὸ 17 Αὐγούστου 1759—καὶ οὕτως ὁ Κ· διέμενεν ἐφησυχάζων ἐν τῷ Σιναΐῳ ὄρει μέχρι τῆς 21 Ἰανουαρίου 1761, ὅτε ἀποδρὰς ἐκ τῆς μονῆς καὶ διελθὼν δι' Αἰγύπτου, Ρόδου καὶ Χίου κατέφθασεν εἰς ΚΠολιν, τῇ Κυριακῇ τοῦ Θωμᾶ, 22 Ἀπριλίου 1761, καὶ «ὑπεδέχθη παρὰ τοῦ Ἰωαννικίου, φόβῳ δὲ τοῦ ὑπάτου, ὄντος τοῦ ἰδίου, ἔμεινεν ἄγνωστος τοῖς πολλοῖς, τῇ συνόδῳ δὲ καὶ θεοφοβουμένοις γνωστός». Κατὰ Σ. τὸν Μακραῖον, «ἀποκρυβεὶς ἡμέρας τινὰς ἐν τῷ εὐκλεεῖ οἴκῳ τοῦ Χρυσοσκούλλου Ράλλη, ἀνδρὸς εὐσεβοῦς καὶ φιλοδικαίου, πρώτου ἑρμηνέως τῆς ἀριστοκρατίας τῶν Ἐνετῶν, καὶ διενεργήσας ἑαυτῷ τὴν μετάληψιν τοῦ τῆς ὑπερορίας ὁρισμοῦ καὶ παραγραψάμενος ἐδικαιολογήσατο περὶ πάντων ὧν κατεῖπον αὐτοῦ οἱ διαβάλλοντες καὶ τὴν ἄδικον συκοφαντίαν ἀπαλείψας καθάπαξ καὶ μεταβαλὼν τὴν κατ' αὐτοῦ ψῆφον τῆς ἐκκλησίας, ἀνέγκλητος καὶ ἄμεμπτος γνωσθεὶς τῇ ἱερᾷ συνόδῳ, τὴν δικαιοῦσαν κοινὴν ψῆφον τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ ἀθωώσεως παρέλαβεν ἔγγραφον καὶ δεξιωθεὶς φιλοφρόνως τῷ τε παναγιωτάτῳ κυρίῳ Ἰωαννικίῳ καὶ τῇ περὶ αὐτὸν ἐνδημούσῃ ἁγίᾳ καὶ ἱερᾷ συνόδῳ καὶ ἐνδιατρίψας ἡμέρας πλείους ἔλαβεν ἄδειαν ὅπῃ ἂν βουλομένῳ ἀπελθεῖν ἐπὶ ρητῇ ἐτησίῳ χορηγίᾳ, ἣν συνοδικῇ διαγνώσει καὶ κοινῇ γνώμῃ ἐκ τοῦ κοινοῦ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας λαμβάνειν διέταξαν· ὁ δὲ πρὸ πάσης γῆς τὴν ἰδίαν πατρίδα προελόμενος ἐκεῖσε ἐντίμως μετέβη...». Ἡ ἄρσις τῆς καθαιρέσεως τοῦ Καλλινίκου ἐγένετο κατὰ Ἰανουάριον 1762 μετὰ τῆς ἀδείας «ἀπελθεῖν εἰς τὴν ἀρχ/πὴν Δημητριάδος, ὡς οὖσαν πατρίδα αὐτοῦ, καὶ διάγειν ἐκεῖ ἐν ἀνέσει καὶ ἡσυχίᾳ παρὰ τῷ κατὰ τὸ παρὸν ἀρχ/πῳ, ὄντι αὐταδέλφῳ τῆς αὐτοῦ παναγιότητος», ἐξασφαλισθέντος ἅμα αὐτῷ ἐτησίως τοῦ ποσοῦ 1050 γροσίων, λαμβανομένων ἐκ τοῦ ζητομηρίου τῶν ἀρχ/πῶν Δημητριάδος καὶ Ζαγορᾶς (750 γρ.) καὶ Κασσανδρείας (300 γρ.). Ἀπέθανεν ἐν Ζαγορᾷ ὑπέργηρως, τῇ 6 Ἰανουαρίου 1791 ἢ κατ' ἄλλους τῷ 1792, ταφεὶς ἐν τῷ ἐκεῖ ἱ. ναῷ [73]).

---

73) *Σάθα Γ'* 224. 240.— *Δυοβουν.* ὡς ἀνωτ. 14 ἑξ. 111.— *Θεολογία Γ'* (1925)

65) ΣΕΡΑΦΕΙΜ Β΄

«... μετὰ τὰς ἀδελφικὰς ἡμῶν προσρήσεις δὲν ἐλείψαμεν νὰ δώσωμεν καὶ τῇ ὑμετέρᾳ μακαριότητι τὴν εἴδησιν ταύτην ὅτι ***πρὸ δύο ἡμερῶν πρὸ τοῦ νὰ ἐξωσθῇ*** ὁ πρὸ ἡμῶν Καλλίνικος ἐξελέγημεν ἡμεῖς ὑπὸ πάντων τῶν συναδελφῶν ἁγίων ἀρχιερέων, εὐγενεστάτων ἀρχόντων καὶ ὅλων τῶν χριστιανῶν εἰς τὸ νὰ ἀναλάβωμεν τὴν πατριαρχικὴν διοίκησιν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, τὴν ὁποίαν καίτοι μὴ θέλοντες, καθὰ Κύριος οἶδεν, μὴ ἠμπορῶντες δὲ πάλιν νὰ ἀποφύγωμεν τοῦτο, ὥσὰν ὁποῦ ὅλοι κοινῶς ἐπέμενον, τὸ ἐδέχθημεν ρίψαντες ἁπάσας τὰς ἐλπίδας μας εἰς τὸν ἅγιον Θεὸν· εἰς τὸ νὰ μᾶς ἐνδυναμώνῃ νὰ κυβερνήσωμεν καὶ νὰ οἰκονομήσωμεν τὰ τῆς ἁγίας αὐτοῦ ἐκκλησίας καλῶς καὶ θεαρέστως. Καὶ μετὰ τὰς ***δύο ἡμέρας*** ἐφορέσαμεν τὸ ***καββάδι*** συγκατανευσάντων ἐπὶ τούτῳ πάντων τῶν πολυχρονίων ἡμῶν αὐθέντων, καὶ ἐξορίσει τοῦ πρὸ ἡμῶν εἰς τὴν Λῆμνον· ἤδη δὲ ὑπερόριος αὖθις ἐγένετο εἰς τὸ Σίναιον ὄρος· ὅστις ἀποκομίζεται ἐκεῖσε μὲ τζαούσην καὶ μὲ βασιλικὸν ὁρισμόν», ἔγραφεν ἀπὸ 11 Αὐγούστου 1757 Σεραφεὶμ Β΄ τῷ Ἀλεξανδρείας Ματθαίῳ.—«Μεταπεμψάμενος (= ὁ Ἐπίτροπος) τοίνυν αὐτὸν (= Καλλίνικον) εἱρκτῇ παραδίδωσι καὶ μηνύει τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἐκλέξασθαι πατριάρχην· διὸ συναχθέντες ἐν τῇ ***ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, τῇ κατὰ τὸν Παλατᾶν***, ἐκλέγουσι τὸν Φιλιππουπόλεως Σεραφείμ, καὶ ἀπελ-

---

σ. 126. 135. 231.— *Κώδ. Π. Ἀρχ.* ΣΤ΄ 32, ἔνθα ἡ ἀθώωσις τοῦ Καλλινίκου.—

— Περὶ ***Καλλινίκου Γ΄*** ὅρα καί: ***Κούμα*** 10 τόμ. σ. 398. 400.— ***Βεντότη*** σ. 87.— ***Μαθᾶ*** σ. 250.— ***Γεδεὼν*** Π. Πίν. 648.— ***τοῦ αὐτοῦ*** κανον. διάτ. Β΄ 452.— ***Βυζαντ.*** Β΄ 542. — ***Κ. Σάθα*** Νεοελλην. φιλολ. σ. 604. – ***Α. Π. Βρετοῦ*** Νεοελλ. φιλολ. Α΄ σ. 203.— ***Α. Δημητρακοπούλου*** προσθῆκαι καὶ διορθώσεις κλπ. σ. 103.— ***Γ. Δηληγιάννη*** Καλλινίκου Γ΄ πατριάρχου ΚΠόλεως ἐπιστολαὶ καὶ ἄλλα ἔγγραφα ἐν ***Θεολογίᾳ*** Γ΄ 124 ἑξ. Δ΄ 200 ἑξ. Ε΄ 76 ἑξ. ΣΤ΄ 61 ἑξ. Ζ΄ 76 ἑξ. Θ΄ 240. ΙΑ΄ 311.— ***Γ. Ζαβίρα*** ἑλλ. θέατρον ρ. 411.— ***Ἐκκλ. Ἀλ.*** Γ΄ 601. 617. 632. 774. 775. 778. Θ΄ 260. ΙΘ΄ 312. ΚΔ΄ 249.— Baron de Tott κλπ. ὡς ἀνωτ. τόμ. Β΄ 13. 81.— ***Μ. Παρανίκα*** σχεδίασμα κλπ. ἐν Ι΄ τόμ. Ε. Φ. Συλλ. ΚΠόλεως σ. 87 ἑξ.— ***Παράρτ.*** Κ-ΚΒ΄ τόμ. Ε. Φ. Σ. σ. 99. – ***Κωνσταντίου Α΄*** ἐλάσσονες συγγραφαὶ κλπ. σ. 157.— ***Πανδώρα*** τόμ. 15 σ. 70.— ***Προμηθεὺς*** περιοδ. ἐν Βόλῳ Ζ΄ (1895) σ. 707 ἑξ. Η΄ (1896 69 ἑξ.— ***Νέος*** Ἑλληνομνήμων ΙΑ΄ 303. ΙΒ΄ 204.— ***Ἐπετηρὶς*** Βυζ. Σπουδῶν Ι΄ σ. 173.— ***Κ. Παπαμιχαλοπούλου*** ἡ μονὴ τοῦ ὄρους Σινᾶ κλπ. σ. 347.— ***Δελικάνη*** κλπ. Γ΄ 884.— Ἐκκλ. ἱστ. ***Φ. Βαφείδου*** Γ΄ β΄ σ. 148. 322 — ***Ἠλ. Γενναδίου*** Φωτ. βιβλ. Α΄ σ. 20. 60. 64. 119.— ***Μ. Ε. Ἐγκ.*** ΙΓ΄ 575.— ***Γ. Δεληγιάννη*** ἐπιστολαὶ ἀνέκδοτοι Καλλινίκου Γ΄ ἐν ***Ἐκκλ. Φάρῳ*** τόμ. ΛΓ΄ (1934) σ. 37 ἑξ.— Vailhé ὡς ἀνωτ. p. 1311.— Mansi t. XXXVIII σ. 645. 648.— Α. ***Κεραμέως*** ἱερ. βιβλ. Α΄ 270. 328. 366. 453. 471. Β΄ 424. 451.—***Ἐκκλ. Φάρος*** ΛΑ΄ (1932) σ. 412.

θόντες εἰς τὴν αὐλὴν ἐφόρεσεν ὁ πατριάρχης ***χλαμύδα,*** καὶ ἐζήτησαν κοινῇ νὰ ἐξορισθῇ ὁ Καλλίνικος εἰς τὸ Σινᾶ, ὃ καὶ γέγονε, ***καὶ τῇ ὑστεραίᾳ***, λ' Ἰουνίου (σημ., πιθανῶς ἀντί: Ἰουλίου) ἔγινεν ἡ ***μετάθεσις*** τοῦ Σεραφείμ (Ὑψηλ.). — «Ψήφῳ καὶ γνώμῃ ἁπάντων τῶν παρευρεθέντων ἀρχιερέων, πλὴν τριῶν, καὶ θελήσει παντὸς τοῦ χριστιανικοῦ συστήματος, ἀρχόντων τε καὶ ἰδιωτῶν» ἐξελέγη ὁ ἀπὸ Φ. Σεραφείμ, «***μετετέθη*** δὲ εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον τῇ ***εἰκοστῇ ἑβδόμῃ Ἰουλίου***» (κατάλ. Π. Δημάρη). — «Συνελθόντες (οἱ ἀρχιερεῖς) ***ἐξελέξαντο*** πατριάρχην τὸν ἀπὸ Φ. Σεραφεὶμ καὶ διὰ κοινῆς ἀναφορᾶς πρὸς τὸν Ἐπίτροπον τῆς βασιλείας τοῦτον μὲν ἡττήσαντο ὡς πατριάρχην, τὸν δὲ παναγιώτατον κύριον Κύριλλον τοῦ θρόνου ἐξέωσαν.... Τῇ γοῦν εἰκοστῇ ἑβδόμῃ Ἰουλίου τοῦ πεντηκοστοῦ ἑβδόμου ἔτους, μοναρχοῦντος τῶν Ὀθωμανῶν Ὀσμάνη τοῦ Γ' οἵ τε ἐνδημοῦντες τῇ ΚΠόλει ἀρχιερεῖς καὶ οἱ κληρικοὶ μετὰ τοῦ κοινῇ ψήφῳ καὶ γνώμῃ ***ἐκλεχθέντος*** πατριάρχου κυρίου Σεραφείμ, παρέστησαν τῷ Ἐπιτρόπῳ [79]) καὶ λαβόντες τὰ συνήθη ***καββάδια*** εἰς βεβαίωσιν τῆς ἐκλογῆς ἐπανῆλθον ἐνδόξως εἰς τὸ πατριαρχεῖον καὶ γενομένης τῆς ***μεταθέσεως***, ὡς νενόμισται, ἀνευφήμησαν οἰκουμενικὸν πατριάρχην τὸν παναγιώτατον κύριον ***Σεραφείμ***» (Μακρ.). «Φορέσας δὲ τὴν νύκτα τὴν ***χλαμύδα*** Σεραφεὶμ ὁ Ἀλβανίτης... διὰ τὸ ἐγκλεισθῆναι τὰς θύρας τῆς πόλεως οὐκ εἰσῆλθεν εἰς τὸ πατριαρχεῖον, ἀλλ' εἰς τὴν ἔξω τοῦ Κυνηγοῦ ἐκκλησίαν τοῦ Προδρόμου....». (Συν. διήγ.).

Συνδυάζοντες πρὸς ἀλλήλας τὰς ἀνωτέρω πληροφορίας συνάγομεν ὅτι ἡ ἐκλογὴ τοῦ Σεραφεὶμ διενηργήθη δύο ἡμέρας πρὸ τῆς ἐξώσεως (24 Ἰουλίου 1757) τοῦ Καλλινίκου ἀπὸ τοῦ θρόνου, ἤτοι τῇ ***22 Ἰουλίου 1757***, καὶ μάλιστα ἐν τῷ ναῷ τοῦ Τιμίου Προδρόμου τοῦ Σιναϊτικοῦ μετοχίου, ἀδυνάτου οὔσης τῆς συναθροίσεως τῶν ἀρχιερέων ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ἅτε παραμένοντος εἰσέτι ἐν τοῖς πατριαρχείοις τοῦ Καλλινίκου — ὅτι τὴν νύκτα τῆς 25 Ἰουλίου ἰ. ἔ. ἐμφανισθεὶς ἐνώπιον τοῦ Μ. Βεζύρου ἐνεδύθη τὴν χλαμύδα, ἀναγνωρισθείσης οὕτω πολιτικῶς τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ καὶ ὅτι τὴν ἐπομένην (ἤτοι τὴν 26 ἰ. μ. καὶ ἔ.), ἐγένετο ἡ μετάθεσις, δηλ. ἡ ἐνθρόνισις τοῦ Σεραφείμ, συμφώνως καὶ πρὸς σωζομένην σημείωσιν ἔχουσαν ὧδε: «*1757*, ***Ἰουλίου 26, ἡμέρᾳ σαβ-***

---

[79]) «Παράδοξος ἔδοξεν ἡ προσταγὴ τοῦ ὑπερτάτου Ἐπιτρόπου Ραγήπου ἐν τῇ παραστάσει τοῦ ψηφισθέντος πατριάρχου Σεραφείμ, εἰπόντος πρὸς αὐτὸν αὐτολεξεί: «***ὀρθοδοξίαν γκιοζέτιν***». Ἀλλὰ τοῦτο συνετῶς ἅμα καὶ πολιτικῶς ἐξεφώνησε, βουλόμενος καταπαῦσαι τὰ σκάνδαλα καὶ τὸν λαὸν καθησυχάσαι καὶ πρὸς τὸ ἴδιον ἔργον τὸν πατριάρχην ἀπευθύνας, μὴ προβλέποντα μηδὲ πτοούμενον τὰς ὑλακὰς τῶν ὑπεναντίων....» (Σ. Μαυρ.) ***Σάθα*** Γ' σ. 412.

βάτῳ, προσφώνημα ἐπὶ ἐγχειρίσει πατερίτσας τῷ ἀπὸ ΦΠόλεως Σεραφεὶμ πατριάρχῃ » [80]).

Ἰδιαιτέρας μνείας ἄξιον ἐκ τῆς πατριαρχείας Σεραφεὶμ Β' τυγχάνει τὸ ἑξῆς ***γεγονός***: «Συνάχθέντες (τὸ ἱερατικὸν καὶ τὸ λαϊκὸν σύστημα) παρὰ τῷ πατριάρχῃ ἐγράφη μαγζάρι, ἐν ᾧ παριστῶντες τὴν παναθλίαν κατάστασιν τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ τὸ ὑπέρογκον χρέος παρεκάλουν τὸ νὰ μὴν εἰσακούηται ποτε ὅποιος ἤθελε ζητήσει πατριαρχεῦσαι χωρὶς μαγζάρι τῶν ἀρχιερέων, καὶ νὰ πληρώνῃ τὰ ἔξοδα τῆς νέας πατριαρχείας ἐξ ἰδίων ὅποιος ἤθελε πατριαρχεύσει εἰς τὸ ἑξῆς, καὶ νὰ μὴν ἐπιφορτίζεται δι' αὐτὰ οὐδ' ὀβολὸς εἰς τὸ κοινὸν τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας. Ἐβούλλωσαν καὶ ὑπέγραψαν τὸ ἔγγραφον αὐτὸ ὅ τε πατριάρχης καὶ ὅλοι οἱ ἐνδημοῦντες ἀρχιερεῖς ὡς καὶ οἱ ποτὲ παραιτησάμενοι καὶ ὅλοι οἱ ἄρχοντες, μικροί τε καὶ μεγάλοι, καὶ ὅλοι οἱ προεστῶτες καὶ γέροντες ὅλων τῶν ρουφετίων, παρακαλοῦντες τὸν ἄνακτα νὰ γένῃ ***φερμάνι*** μὲ ***χάττι-χουμαγιοὺν*** καὶ τὸ ἔδωκαν εἰς χεῖρας τοῦ πατριάρχου διὰ νὰ ἐνεργήσῃ...» (Ὑψηλ.). Κατὰ 8/βριον 1759 ὁ σουλτάνος Μουσταφᾶς Γ' ἐξέδωκε τὸ ζητηθὲν ***χάττι-χουμαγιούν***, ἀπευθυνόμενον πρὸς τὸν ***κορυφαῖον τῶν ἀρχόντων τοῦ γένους τῶν χριστιανῶν***, ***τὸν πατριάρχην*** τῶν Ρωμαίων τῆς Κωνσταντινουπόλεως» [81]).

Σεραφεὶμ ὁ Β' ἦτο «ἠπειρώτης τὸ γένος, εὐσεβὴς ἐξ εὐσεβῶν, εὐπατρίδης, φιλογενής, φιλότιμος, τολμηρός, γενναῖος, νοήμων, εὐμαθὴς μᾶλλον ἢ πολυμαθής, ὁρμητικὸς οἷς ἐδόκει συμφέρειν, δυσαπάλλακτος ὧν εἴχετο· ἐν πράγμασιν εὐεπήβολος, εὐμήχανος τὰ ἀρέσκοντα αὐτῷ διαπράξασθαι τὸν ἐπιχωριάζοντα τρόπον· παρεζήλου γὰρ καὶ ἐξέμαθε τῶν κρατούντων τὴν πολιτικὴν καὶ τὸ ἀρχικὸν αὐτῶν ἦθος ἀπεμάξατο· σύνοιδε μέντοι καὶ τῆς ἰδίας ἀξίας τὰ καθήκοντα, ἐν οἷς καὶ τὰ μέγιστα ἐφιλοτιμεῖτο καὶ τοῖς εἰλικρινῆ τὴν ἀρετὴν κατορθοῦσιν ἠσμενίζετο καὶ διάπυρος ζηλωτὴς ἦν τῶν ὀρθοδόξων δογμάτων καὶ τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ κηδεμὼν ἐπιμελέστατος· καὶ εἰ μὴ φίλαρχος καὶ φιλοχρήματος ἦν, οὐκ ἂν βαρὺς καὶ ὑπέρογκος ἔδοξε καὶ τοῦ παντὸς ἐπαίνου ἦν ἄξιος» (Σ. Μακρ.). Ἡ φιλαρχία αὕτη καὶ φιλοχρηματία τοῦ Σεραφεὶμ συνέβαλον τὰ μέγιστα εἰς τὴν πτῶσιν αὐτοῦ. Λέγεται μάλιστα ὅτι καὶ αὐτὸς ἔτι ὁ Ἐπίτροπος «δὲν εἶχε πλέον ὑπόληψιν εἰς τὸν πατριάρχην Σεραραφεὶμ μαθὼν τὸ φιλοχρήματόν του» (Ὑψηλ.). Διὰ ταῦτα «μηκέτι δί-

---

[80]) *Ὑψηλ.* σ. 376.— *Σάθα Γ'* σ. 224.— ***Δυοβουν.*** ὡς ἀνωτ. 110.— ***Παράρτημα*** Κ-ΚΒ' τόμ. Ε. Φ. Συλλ. σ. 117.— ***Βεντότη*** ὡς ἀνωτ. σ. 88.— ***Ἐκκλ. Ἀλ.*** Γ' 55.— **Mansi t, XXXVIII** σ. 651.

[81]) ***Ὑψηλ.*** σ. 379. 381.— ***Σάθα*** Γ' σ. 228. 414, ἔνθα δημοσιεύεται μετάφρασις τοῦ ἐν λόγῳ βασιλικοῦ ἐγγράφου.— Ὅρα καὶ ***Παράρτ.*** Κ-ΚΒ' τόμ. Ε. Φ. Σ. σ. 117.

καιον ἀνέχεσθαι ἡγησάμενοι συνίσταντο ὑπὲρ τῆς ἐκκλ/κῆς ἀρισιοκρατίας οἵ τε τῶν ἐνδημούντων ἀρχιερεῖς καὶ ἐκκλησιαστικοὶ καὶ τῶν ἀρχόντων οὐκ ἐλάσσονες, καὶ ὁμονοήσαντες ἀμεταθέτως ἀπὸ κοινῆς γνώμης κατεψηφήσαντο καὶ διέπραξαν τούτου τὴν ἔξωσιν» (Μακρ.). Ταῦτα ἐγένοντο κατὰ **Μάρτιον 1761.** Κατὰ τὸν Ὑψηλάντη, ἡ σκέψις τῶν ἰθυνόντων τῆς Ἐκκλησίας περὶ ἐξώσεως τοῦ Σεραφεὶμ ὑπεβλήθη κατ' ἀρχὰς τῷ καπικεχαγιᾶ Ἀλῆ καὶ δι' αὐτοῦ τῷ Μ. Βεζύρῃ Ραγὴπ πασᾶ, ὅστις «ἐδέχθη καὶ εἶπε νὰ δώσουν λίβελλον τῷ ἄνακτι κατὰ τοῦ πατριάρχου, οὗ γενομένου ἐπροστάχθησαν οἱ ἀρχιερεῖς ἐκλέξασθαι πατριάρχην. Προβαλόντες τὸν Κύριλλον (= τὸν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ἐξόριστον πρ. ΚΠόλεως) ἤκουσαν τὸ «δὲν γίνεται», διὰ τὴν ἀπουσίαν. Ἐσηκώθη οὖν εὐθὺς ὁ Σ. εἰς τὸν τζαουσλὰρ-ἐμινὴ διὰ νὰ ἐξορισθῇ εἰς τὸ Ὄρος..., τῇ **ὑστεραίᾳ** συνελθόντες εἰς τὸ πατριαρχεῖον ἐπροβλήθη τὸ ὄνομα τοῦ Ἰωαννικίου... καὶ ἐξελέχθη ὁ Χαλκηδόνος Ἰωαννίκιος τῇ κε' Μαρτίου». Ὁ Μακραῖος ἀναφέρει τὴν **κς' Μαρτίου** ὡς ἡμέραν ἐκλογῆς τοῦ Ἰωαννικίου—τοῦτο συμφωνεῖ καὶ πρὸς τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον σχετικὸν «ὑπόμνημα»—ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ὡς ἡμέραν ἐξώσεως τοῦ Σεραφείμ. «Καὶ δὴ τῇ **κς' Μαρτίου** τοῦ ἑξηκοστοῦ (πρώτου) σωτηρίου ἔτους δόντες ἀναφορὰν πρὸς τοὺς κρατοῦντας ἐξέωσαν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου τὸν παναγιώτατον κύριον Σεραφεὶμ καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐκλεξάμενοι τὸν πρώην Ἰπεκίου...». Ἄρα ἡ ἔξωσις τοῦ Σ., προπαρασκευασθεῖσα καταλλήλως, συνετελέσθη τῇ **26 Μαρτίου** [82]), ὅπως αὐθημερὸν ἐγένετο καὶ ἡ καθαίρεσις αὐτοῦ [82]).

Ὁ Σεραφεὶμ εὐθὺς ἀμέσως ἀπεστάλη ἐξόριστος εἰς Ἄθω. «Λίαν ἐντίμως διελθὼν διὰ τῆς μεγάλης ταύτης πόλεως διὰ ξηρᾶς ἀπῆλθεν εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος, εἰς ὃν ὥρισται τόπον» (Μακρ.), πιθανῶς ἀρχικῶς εἰς τὴν ἱ. μονὴν τοῦ Παντοκράτορος, κατὰ Κύριλλον τὸν Λαυριώτην, πιθανώτερον ὅμως εὐθὺς εἰς τὴν ἱερὰν μονὴν τοῦ Βατοπεδίου, πρὸς τοὺς πατέρας τῆς ὁποίας διεβιβάσθη ὀλίγον ἀργότερον προσταγὴ περὶ βιαίας εἰσπράξεως τῶν πρὸς τὸ Κοινὸν ὀφειλομένων τοῦ Σεραφείμ. Τότε ἀκριβῶς, τῷ 1762, «ἐφυγαδεύθη ἐκεῖθεν τῇ εἰδήσει καὶ βοηθείᾳ τῶν πατέρων τοῦ μοναστηρίου καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν Πόλιν ἐκρύβη εἰς τὸ Σταυροδρόμι.... Ὁ Σ. ἀπὸ τὸ Σταυροδρόμι ἔγραφε πᾶσι τοῖς προὔχοσι τῶν Ρωμαίων προσκλαιόμενος καὶ κατηγορῶν τὸν τρόπον, ὁποῦ ἐμεταχειρίσθη (ὁ Ἰ.) διὰ τὴν ἀποπλήρωσιν τῶν ἐπιφορτισθέντων χωρὶς νὰ ζητήσῃ τὴν ἀπολογίαν του.... ἀναφανεὶς (ἐπὶ Σαμουὴλ Α') καὶ ἀπολογηθείς... πληρώνει εἰς τὸ Κοινόν... καὶ λαβὼν ἐξοφλητικὸν ἀπῆλθεν εἰς τὸ ἁγιώ-

---

[82]) ***Σάθα*** 232 ἑξ.— ***Ὑψηλ.*** 388.—Ἡ καθαίρεσις ἐν ***Κώδ.*** Π. Ἀρχ. ΣΤ' 17.

νυμον Ὄρος δοθείσης αὐτῷ ἀδείας νὰ ἀπέρχεται τὸ θέρος καὶ εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Προδρόμου τὸ κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Σερρῶν» (Ὑψηλ.). Τὸ κατωτέρω δημοσιευόμενον σχετικὸν ἔγγραφον — ἀπὸ Ἰανουαρίου 1764 — παρουσιάζει τὸν Σεραφεὶμ ἐπιθυμοῦντα «ἡσυχάσαι τε ***εἰς τὸ ἑξῆς*** καὶ διαπεράναι τὸ ***ἐπίλοιπον τῆς ζωῆς αὐτοῦ*** ἔν τινι τόπῳ ἡσυχαστικῷ καὶ ἀταράχῳ....», συνεπῶς τὸ ἐν λόγῳ μοναστήριον δὲν φαίνεται ὁρισθὲν ὡς θερινός, ἀλλὰ μᾶλλον ὡς ὁριστικὸς τόπος διαρκοῦς ἀναπαύσεως καὶ διαμονῆς τοῦ Σεραφείμ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ Σ. ὑπέστρεψεν εἰς ἅγιον Ὄρος καὶ πιθανῶς κατὰ τὴν β´ ταύτην μετάβασιν ἐκεῖ προετίμησεν ὡς ὁριστικὸν ἡσυχαστήριον αὐτοῦ ἐνδιαίτημα τὸ ἀπὸ τῆς μονῆς Βατοπεδίου ἐξαρτώμενον κελλίον τοῦ ἁγίου Ἀντωνίου, ἀνακαινίσας αὐτό. Ἐκεῖ ἐφησύχαζεν ἀπὸ τοῦ 1764 μέχρι τοῦ 1771, ὅτε ἀναχωρήσας ἐξ ἁγίου Ὄρους ἀπῆλθε πρὸς τὸν ἐν Παροναξίᾳ ναυλοχοῦντα Ρωσ. στόλον καὶ ἀπολύσας ἐγκύκλιον ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς χριστιανοὺς τῶν μερῶν ἐκείνων ἐκάλει αὐτοὺς εἰς συμμαχίαν πρὸς τοὺς Ρώσους. Ἐξ ἀφορμῆς τούτου ἡ Ἐκκλησία προέβη εἰς τὴν καθαίρεσιν τοῦ Σεραφείμ, ὅστις ἠναγκάσθη νὰ καταφύγῃ εἰς Ρωσίαν γενόμενος δεκτὸς μετὰ πάσης τιμῆς καὶ φιλοξενίας ἀπὸ μέρους Αἰκατερίνης τῆς Β´. Φέρεται ζῶν τῷ 1781-82. Ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐν τῇ ἱ. μονῇ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Χριστοῦ ἐν Lubny (Οὐκρανίας), παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ἐν τῇ αὐτῇ μονῇ ἐν Κῳ ἀναπαυθέντος «καὶ ἀκεραίου καὶ καθημένου» διατηρουμένου Ἀθανασίου Γ´ τοῦ Πατελλάρου. Ἀντίγραφον τῆς εἰκόνος τοῦ Σεραφεὶμ εὕρηται ἐν τοῖς Π/χείοις ΚΠόλεως [83]).

(Ἀκολουθεῖ).

---

83) ***Δυοβ.*** ὡς ἀνωτ. σ. 111 ἑξ.— ***Σάθα*** 240. 287 ἑξ.— ***Ὑψηλ.*** 392. 393. 397. 476.— ***Μαθᾶς*** 252.—***Ἠλ. Γενν.*** Φωτ. βιβλ. Α´ σ. 34 ἑξ.—***Χρ. Κτενᾶ*** ὁ πατριάρχης Σεραφεὶμ Β´ καὶ τὸ κελλίον αὐτοῦ τὸ ἐπικληθὲν Σεράγιον ἐν ***Γρηγ. Παλαμᾷ*** περιοδ. ἐν Θεσσαλονίκῃ ἔτος Ε´ (1921) σ. 134 ἑξ. 238 ἑξ. — ***τοῦ αὐτοῦ*** ἅπαντα τὰ ἐν ἁγίῳ Ὄρει ἱ. καθιδρύματα κλπ. Ἀθῆναι 1935 σ. 664.— Ὅρα καὶ σημ. 224 τοῦ **Α´** τόμου τοῦ ἔργου ἡμῶν.

— Περὶ ***Σεραφεὶμ Β´*** ὅρα καί: ***Βεντότη*** σ. 88.—***Κούμα*** 10 σ. 400..— Βυζ. Β´ σ. 542. — ***Γεδεὼν*** 649. — ***τοῦ αὐτοῦ*** καν. διατ. Α´ 255. 256. Β´ 456. — ***Παράρτημα*** ὡς ἀνωτ. σ. 109 112.— ***Α. Κεραμέως*** Μαυρογορδ. βιβλ. Α´ 175.— ***τοῦ αὐτοῦ*** ἱεροσ. σταχυολ. Δ´ 76.— Byz. Zeit XIV σ. 388.— Vailhé 1311.— Mansi XXXVIII σ. 663. 671. 673. 676. 677.— ***Ἐκκλ. Ἀλ.*** ΚΓ´ 523.— ***Μ. Ε. Ἐγκ.*** ΚΑ, 480.— ***Ὀρθ.*** Γ´ σ. 35.— ***Θεολ.*** Δ´ 181.— ***Φ. Βαφείδου*** ἐκκλ. ἱστ. Γβ´ 9. 218. 219. 248.— ***Ἀλήθεια*** περιοδ. ἐν ΚΠ. **Α´** 236.— ***Ὑψηλ.*** 385.— ***Δελικάνη*** Α´ 11. Β´ 200. 202. 536. Γ´ 436.— ***Ἠλ. Γενν.*** Φωτ. βιβλ. Α´ 21. 23. 144. 242. Β´ 11.

ΠΡΩΤΟΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΩΡΑΪΤΑΚΗ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΚΩΔΙΚΩΝ

ΤΟΥ ΕΝ ΦΑΝΑΡΙΩι ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΤΟΧΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ἀριθ. 498.

Λεξικὸν Σλαβωνοβλαχικὸν διὰ σλαβωνικῶν γραμμάτων (φ. 1-85), οὗ ἐν τέλει γέγραπται σλαβωνιστὶ ἡ ~~ἀκολουθία~~ τοῦ ἀκαθίστου ὕμνου. Ἔστι δὲ τοῦτο:

Τεῦχος χάρτινον τῆς ΙΖ′ ἑκατονταετηρίδος ἐκ φύλλων 116, μ. 0,21 πλ. 0,14, κτῆμα «και τόδε Χρυσάνθου Ἱεροδιακόνου τοῦ Ἱεροσολυμίτου».

Ἀριθ. 499.

Σλαβωνικὸν τεῦχος χάρτινον ἐκ φύλλων 138, μ. 0,20 πλ. 0,155, οὗ περιεχόμενον: «Βίος τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ νέου καὶ ὅρασις περὶ τῆς φοβερᾶς καὶ β^ας^ παρουσίας τοῦ Χριστοῦ, τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Γρηγορίου Μοναχοῦ, ὅστις καὶ ἔγραψε τὸν βίον αὐτοῦ τοῦτον». Ἐν τέλει τοῦ τεύχους γέγραπται ἡ ἀκόλουθος σημείωσις: «Ἔγραψα ταύτην τὴν ψυχοσωτήριον βίβλον βασιλεύοντος Ἰωάννου ἐν Μόσχᾳ τοῦ Στουδίτου πρὸς ὄφελος καὶ ψυχικὴν σωτηρίαν τῶν ἁπανταχοῦ ὀρθοδόξων χριστιανῶν ἐν ἔτει ͵αψπα′, μηνὶ Ἀπριλίῳ 23».

Σημ. Ἐν τῇ α′ σελίδι εἶναι ἐζωγραφισμένη διὰ χρωμάτων ἡ Ἀνάστασις τοῦ Σωτῆρος, πλὴν λίαν ἀκαλαίσθητος.

Ἡ στάχωσις βυρσίνη μετὰ ἐκτυπωμάτων.

'Αριθ. 500.

Τεῦχος χάρτινον, γραφὲν παρ' ἀδήλου τινὸς κατὰ τὴν ΙΗ' ἑκατονταετηρίδα, ἐκ φύλλων 136 ἠριθμημένων διὰ σελίδων, μ. 0,20 πλ. 0,152, ὧν τὰ δύο τελευταῖα ἀσελίδωτα περιέχουσι πίνακα τῶν περιεχομένων. Ἄρχ: Οὕτως ἀρχέσθω ὁ προσκυνῆσαι καὶ λατρεῦσαι τῷ ἀληθινῷ Θεῷ...

1) Εὐχαὶ διάφοροι 40 τὸν ἀριθμόν (σ. 1-136).

2) Τοῦ σοφωτάτου καὶ Λογιωτάτου κυρίου ***Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου*** αἱ ὑπόλοιποι τῶν ἀκολουθιῶν τοῦ ἡμερονυκτικοῦ (σ. 137-177). Ἄρχ: Ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τὸ ἔθος τὸ περὶ ταῦτα κρατείτω...

3) Ἀκολουθία τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου (σ. 178).

4) Κανόνες παρακλητικοὶ τέσσαρες (σ. 206).

5) Κανόνες κατανυκτικοὶ δύο (σ. 228).

6) Ἀκολουθία τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ (σ. 236).

7) Εὐαγγέλια τῆς Ἁγίας καὶ Μ. Κυριακῆς τοῦ Πάσχα.

8) Ὁ τῆς ἐξομολογήσεως τρόπος (σ. 251-271).

'Αριθ. 501.

«***Νόμιμον ἐκ πολλῶν ἐκλελεγμένον***», περιλαμβάνον κεφ. 309, ὧν τὸ πρῶτον «περὶ κριτοῦ τοῦ εἶναι εἰς πάντας συμπαθὴς καὶ νὰ μὴ πιστεύῃ λόγους τινὰς χωρὶς ἐξετάσεως καὶ ἀποδείξεως». Ἄρχ: Πρέπει τὸν κριτήν, ἤτοι τὸν ἀρχιερέα... (φ. 21), τὸ δὲ τελευταῖον: «Διαζύγιον ὅταν βρωμᾷ τὸ στόμα». Ἄρχ: Ἐπειδὴ συνοδικῶς... (φ. 222). Τούτων προτάσσεται λεπτομερὴς πίναξ (φ. 1-20), ὧν ἐν τέλει γέγραπται ἡ ἑξῆς σημείωσις: «ἔλαβε τέλος τὸ παρὸν ἐν ἔτει ,αχἡη' (1698) μηνὶ Ἰουνίῳ, διὰ χειρὸς Μιχαὴλ τοῦ Βυζαντίου καὶ διὰ δαπάνης τοῦ πανοσιωτάτου καθηγουμένου τῆς σιγάρτζας τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου τῆς κοιμήσεως, ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς κυρίου Γερμανοῦ τοῦ καὶ Πρωτοσυγκέλλου τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, καὶ ὁ βουληθεὶς παρ' αὐτοῦ ἀποξενῶσαι ἐχέτω τὰς ἀρὰς τῶν ἁγίων πατέρων».

Ἔστι δὲ τοῦτο τεῦχος χάρτινον ἐκ φύλλων ἠριθμημένων 374, μ. 0,205 πλ. 0,15, ὧν τὰ 223, 224, 225, 226 ἄγραφα.

Τῷ νομίμῳ τούτῳ προσετέθη ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ γραφέως καί:

1. ***Τοῦ σοφωτάτου κουροπαλάτου*** περὶ τῶν ὀφφικίων τοῦ Παλατίου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ὀφφικίων τῆς Μ. Ἐκκλησίας (φ. 227).

2. ***Ματθαίου μοναχοῦ*** περὶ τῶν ὀφφικίων τοῦ Παλατίου τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἄρχ: Ἰατροῦ μοναχοῦ ταυτὶ Ματθαίου θύτου· τῆς ἐκκλησίας τὰς τιμὰς καὶ τὰς διακονίας... (φ. 229β).

3. Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῶν ὀφφικίων τοῦ Παλατίου Κωνσταντινουπόλεως ἐμμέτρως. Ἀρχ: Ἰατροῦ μοναχοῦ ταὐτὶ Ματθαίου θύτου· ἀξιωμάτων ἀριθμὸν τῶν ἐν τοῖς Βασιλείοις... (φ. 237-242).

4. Περὶ καλυμμάτων καὶ ἐνδυμάτων τῶν ὀφφικιάλων (φ. 242 - 249β) καὶ τῶν ὑπηρεσιῶν ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν (φ. 250 - 258).

5. Αἱ ἑορταὶ ἃς εἰώθασι ποιῆσαι ἐν τῷ Παλατίῳ. Ἀρχ: Περὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως· τῇ εἰκοστῇ τετάρτῃ Δεκεμβρίου... (φ. 258-265).

6. «Περὶ ἑτέρων διαφόρων ἑορτῶν, ἐν αἷς ὁ Βασιλεὺς ἀπέρχεται καὶ ἐνδημῶν τῇ Κωνσταντινουπόλει εὑρίσκεται». οὕτω τῇ 1 Σεπτεμβρίου εἰς τὸ πορφυροῦν κιόνιον, τὴν 8 Σεπτ. εἰς τὴν μονὴν τοῦ Λιβός, τοῦ ἁγίου Δημητρίου εἰς τὴν μονὴν τῶν Παλαιολόγων, τοῦ ἁγίου Χρυσοστόμου εἰς τὴν ἁγίαν Σοφίαν, τῶν Εἰσοδίων εἰς τὴν μονὴν τῆς Περιβλέπτου, τῆς Ὑπαπαντῆς εἰς τὰς Βλαχέρνας, τοῦ ἁγίου Κωνσταντίνου εἰς τὸν ναὸν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων κτλ. (φ. 278β).

7. «Περὶ τῆς ἐν τῷ φωσσάτῳ τοῦ Μ. Δομεστίχου ὑπηρεσίας, τοῦ μεγάλου Δρουγγαρίου τῆς Βίγλης, τοῦ ἐπὶ τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ Μ. ἀδνουμιαστοῦ». Ἀρχ: Ἅπαν τὸ φωσσάτον... (φ. 280β).

8. Περὶ στεφηφορίας Βασιλέως (φ. 282) προβλήσεως Βασιλίσσης (φ. 285), προβλήσεως Δεσπότου (φ. 289β), προβλήσεως Καίσαρος, προβλήσεως Πατριάρχου καὶ περὶ χειροτονίας τοῦ αὐτοῦ καὶ ἄλλων Πατριαρχῶν καὶ ἐπισκόπων (φ. 290β).

9. Περὶ πενθίμων Βασιλικῶν φορεμάτων καὶ μελλονύμφης Δεσποίνης. Ἀρχ: Πατρὸς Βασιλέως ἀποθανόντος... (φ. 293).

10. Τάξις πρωτοκαθεδρίας Πατριαρχῶν καὶ Μητροπολιτῶν (φ. 294-350).

11. «Ἔκθεσις νέα ὅπως γράφουσιν οἱ Πατριάρχαι ΚΠόλεως τῷ Πάπᾳ καὶ τοῖς λοιποῖς Πατριάρχαις καὶ ἀρχιεπισκόποις καὶ μὴν τοῖς μητροπολίταις καὶ τοῖς κοσμικὰς ἀρχὰς διϊθάνουσιν» (φ. 350. Migne τ. 107. στ. 404).

12. «Τοῦ σοφωτάτου **Βασιλέως Λέοντος** χρησμοί». Ἀρχ: Τὴν ἐχθροποιὸν ἔνδοθεν κρύπτει πλάνην... (φ. 361. Migne τ. 107 στ. 1121-1167).

13. Ἀνωνύμου παράφρασις τῶν τοῦ Βασιλέως Λέοντος χρησμῶν (φ. 366).

14. Τοῦ σοφωτάτου **Βασιλέως Λέοντος** χρησμοὶ περὶ ἀναστάσεως τῆς ΚΠόλεως. Ἀρχ: Βύζαντος αὐλή, ἑστία Κωνσταντίνου... (φ. 370β).

Ὡς κατακλεὶς τοῦ ὅλου τεύχους ἐπιφέρεται ἡ κάτωθι σημείωσις:

«Γέγραπται τὸ παρὸν διὰ χειρὸς Μιχαὴλ τοῦ Βυζαντίου ἐν τῇ αὐθεντικῇ μονῇ τῆς ὑπεραγίας καὶ ὑπερφώτου Τριάδος τοῦ Ραδοὺλ Βοεβόδα τῆς κατὰ τὸ Μπουκουρέστιον, ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ ἐκλαμπροτάτου αὐθέντου κυρίου κυρίου Ἰωάννου Κωνσταντίνου Βασσαράβα Βοεβόδα, διὰ δαπάνης καὶ ἐξόδων τοῦ τιμιωτάτου καὶ πανοσιωτάτου ἀρχιμανδρίτου τοῦ Π/χικοῦ ἀποστολικοῦ θρόνου Ἀλεξανδρείας κυρίου Γερμανοῦ,

ἡγουμένου ὄντος ἤδη ἐπὶ τοῦ μοναστηρίου τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου τῆς Σιγάρτζας. ‚αχή μηνὶ Ἰουλίῳ».

Ἀριθ. 502.

Τεῦχος χάρτινον τῆς ΙΖ´ ἑκατονταετηρίδος ἐκ φύλλων ἠριθμημένων 158, μ. 0,213 πλ. 0,152, ὧν ἐν ἑκάστῃ σελίδι τὸ κείμενον μονόστηλον ἀριθμεῖ γραμμὰς 18 (0,126×0,7).

Ἐν τῇ α´ σελ. γέγραπται ὁ τίτλος τοῦ τεύχους:

«Ἀρχὴ σὺν Θεῷ τῶν ρημάτων τῶν παρὰ τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου Μανουὴλ Μοσχοπούλου διορθωθέντων περὶ προσῳδίας». Ἀρχ: Τί ἐστι προσῳδία; ποία τάσις ἐγγραμμάτου φωνῆς; Τέλος: Φίλε Χριστέ, Σὸν οἰκέτην δέομαι ὁδήγησόν με, Ἰωάννην θύτην τε τὸν σὲ φιλοῦντα, εἰς τὸ εὖ βουλεύεσθαι καὶ εὖ πράττειν.

Ἀριθ. 503.

Μελετίου τοῦ Πηγᾶ ἰδιόχειρα συγγράμματα.

Τεῦχος χάρτινον τῆς ΙΣΤ´ ἑκατονταετηρίδος ἐκ φύλλων 435, μ. 0,21 πλ. 0,15, ὧν τινα ἄγραφα, πολλὰ δὲ τῶν γεγραμμένων ἡμιεφθαρμένα ἐκ τῆς τοῦ τόπου ὑγρασίας. Ἐν φ. 435β εὕρηται ἡ σημείωσις «ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκ τοῦ κελλίου τῆς ἡμετέρας παροικίας ἔτει ‚ζρα´ (=1593) κοσμογονείας πρὸ Καλανδῶν Ἰουλιανῶν τουτέστι Μεταγειτνιῶνος λῆς».

1. Αἱ περιεχόμεναι τῷδε τῷ ὑπομνήματι ὑποθέσεις (φ. 1-8).

2. Ἐπιστολὴ Μελετίου τοῦ Πηγᾶ πρὸς τὴν Βασίλισσαν Ναβάρρας, λατινιστὶ (φ. 12).

3. Τοῦ αὐτοῦ ἐπίγραμμα εἰς τὸ ἐγχειρίδιον (φ. 13).

4. Ἐπιστολὴ τοῦ αὐτοῦ τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ Ἱερεμίᾳ. Ἀρχ: Ἄριστον μὲν ὕδωρ ἐκεῖνος ἔφη... (φ. 13).

5. Τοῖς ἐντευξομένοις προλεγόμενα. Ἀρχ: Ἐκθέμενος ὡς ἐν ἐγχειριδίῳ... (φ. 14).

6. Μελετίου περὶ χριστιανισμοῦ ἐγχειρίδιον. Διάλογος μὲ πρόσωπα μαθητοῦ καὶ διδασκάλου μετὰ πολλῶν σχολίων ἐν ταῖς ᾤαις. Ἀρχ: ***Διδ.*** Τῶν τῆς ἐκκλησίας φροντίδων... (φ. 17-221).

Σημ. Τὸ ἐγχειρίδιον τοῦτο μετὰ τῶν ἄνω περιεχομένων, ἐξαιρέσει τῆς πρὸς τὴν Βασίλισσαν Ναβάρρας ἐπιστολῆς, ἐξεδόθη δαπάνῃ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Ἐφραὶμ ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τοῦ Μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας Γρηγορίου δι' ἐπιδιορθώσεως τοῦ Πρωτοσυγκέλλου Καισαρίου, ἐν ἔτει ‚αψξθ´, ὑπὸ τὸν τίτλον Ὀρθόδοξος Ὁμολογία Μελετίου τοῦ Πηγᾶ.

7. Κατήχησις ἐν εἴδει διαλόγου, πρόσωπα πανδοχεὺς καὶ ξένος. Ἀρχ: Οἴμοι ὅτι ἡ παροικία μου (φ. 224).

8. Μελετίου στοιχώσεις, ἐν ἔτει ‚αφκθ´ (φ. 236).

9. Μελετίου ἐπιτομὴ Γραμματικῆς, διαλεκτικῆς καὶ ρητορικῆς. Ἄρχ: Τριῶν οὐσῶν τῶν περὶ τὸν λόγον τεχνῶν (φ. 237).

10. Ἐπιστολὴ «τοῖς εὐσεβεστάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις ἐν Κῳ ἀδελφοῖς τοῖς ἐν Κων/πόλει καὶ Γαλατᾷ παροικοῦσιν...» Ἄρχ: Ἐπαινεῖ τῆς ὑμετέρας ἀγάπης τὴν ἀλήθειαν (φ. 262).

11. Ἑτέρα λατινιστὶ (φ. 290β).

12. Ἐπιστολὴ τῷ Πανιερωτάτῳ Φιλαδελφείας Γαβριὴλ (ἔτει ,ζργ´=αφϟδ) (φ. 224).

13. Διάλογος λεγόμενος Ὀρθόδοξος χριστιανός, ὑπὸ Μελετίου Μ. Πρωτοσυγκέλλου καὶ Ἀρχιμανδρίτου Ἀλεξανδρείας.

Ὑπὸ τὸν αὐτὸν τίτλον γράμμασιν ἐρυθροῖς εὕρηται, Πατριάρχου πλέον Ἀλεξανδρείας ὄντος, καὶ ἕτερος (φ. 324), οὗ προτάσσεται α´) ἐπιστολὴ Ἱερεμίᾳ τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ. Ἄρχ: Πολλὰ πάλαι συγγράψαντες ἔγνωμεν... (ἀνθεστηριῶνος θ´ φθίνοντος ἔτει σωτηρίῳ ,αφπζ´. Υἱὸς ἐν Κῳ καὶ δοῦλος Μελέτιος Μ. Πρωτοσύγκελλος Ἀλεξανδρείας καὶ ἀρχιμανδρίτης) (φ. 325). β´) Ἐπιστολὴ Κωνσταντίνῳ Κορυιακτῷ τῷ λαμπροτάτῳ υἱῷ... Ἄρχ: Διάλογόν τινα κατὰ Θράκην ποιούμενοι (φ. 326β).

Σημ. Τὸ ἐγχειρίδιον τοῦτο ἐξεδόθη ἐν Βίλνᾳ 1596, ἀνετυπώθη δὲ δαπάνῃ Ἐφραὶμ Ἱεροσολύμων ὑπὸ Νεοφύτου Καυσοκαλυβίτου ἐν Ἰασίῳ τῷ 1769. (φ. 327).

14. Ὁ αὐτὸς εἰς κοινὴν διάλεκτον (φ. 343).

15. Περὶ ἀχράντων μυστηρίων (Ἐπιστολαὶ πρὸς Κυριακὸν Φωτεινὸν Σεβῆρον, ἐκδοθεῖσαι ἐν Παρισίοις τῷ 1709 ὑπὸ Ρεναουδούτου) (φ. 383).

Σημ. Μετὰ τὸ τέλος τῆς πραγματείας ταύτης, ἐπισυνάπτεται ἐπιστολὴ τοῦ Πηγᾶ «Κυριακῷ Φωτεινῷ ἰατρῷ καὶ Διδασκάλῳ ἐν τῇ Ἐγγολσταλδιανίῳ ἀκαδημίᾳ λαμπροτάτῳ» ἧς οὐκ ὀλίγαι σελίδες ἐγένοντο ἐξίτηλοι ἐκ τῆς ὑγρασίας. Ἄρχ: Ὦ ψυχῆς ἀδαμαντίνου καὶ ἀηττήτου (φ. 420).

(Ἕπεται συνέχεια)

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Κ. ΦΩΤΙΑΔΟΥ
ΜΑΓΙΣΤΡΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

ΓΕΡΜΑΝΟΣ Α΄ Ο ΟΜΟΛΟΓΗΤΗΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

(715-729).

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου τεύχους)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄

Ἀπὸ τῆς ἐκρήξεως τῆς Οἰκονομαχίας μέχρι τοῦ θανάτου του.

(725-733).

Ἡ Εἰκονομαχία, σπουδαῖον ἀποτελοῦσα σταθμὸν ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ, ἀνήκει εἰς τὰ σημεῖα ἐκεῖνα τῆς Ἱστορίας τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ ἱστορικὴ κριτικὴ ὀλίγον κατώρθωσε νὰ ἐπιχύσῃ φῶς παρὰ τὴν πολλὴν αὐτῆς ἐπ' αὐτῶν προσοχὴν καὶ ἔρευναν.

Γνωστόν ἐστιν ἤδη ὅτι ἡ Εἰκονομαχία δὲν ἀπετέλει τὴν οὐσίαν καὶ τὸ ὅλον τοῦ ἀντικληρικοῦ προγράμματος τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς δυναστείας τῶν Ἰσαύρων· ἦτο ἡ ἀφετηρία ἐξ ἧς ὁρμώμενος οὗτος θὰ κατέληγε σὺν τῷ χρόνῳ εἰς τὸν περιορισμὸν τοῦ κλήρου ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς ὑπὸ τῶν ἱερῶν κανόνων διαγραφομένης δράσεως αὐτοῦ. Ἡ πολιτικὴ τῶν προκατόχων τοῦ Λέοντος κάλλιστα εἶνε δυνατὸν νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς κληρικόφρων διότι πρωτίστως ἐφρόντιζε διὰ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ κλήρου, ὅστις εἰς ἔδαφος ἀλλότριον εἰσπηδήσας ὑπεδύετο πολλάκις ρόλον πολιτικοῦ κόμματος. Ὁ Λέων ἠθέλησε νὰ θέσῃ τέρμα εἰς τὴν πολιτικὴν ταύτην, ἥτις παντοιοτρόπως ἀπεδείχθη ἐπιβλαβὴς διὰ τὸ Κράτος. Φύσει κετημένος ὀξύτητα πνεύματος, παρετήρησεν ὅτι ἡ μέχρις εἰδωλολατρείας ἐξιχθεῖσα προ-

σκύνησις τῶν ἱ. εἰκόνων καὶ ἡ ὑπερβολικὴ προσήλωσις εἰς τοὺς ἐξωτερικοὺς τῆς λατρείας τύπους διέφθειρον τὸ ὑγιὲς τῆς κοινωνίας φρόνημα. Μετὰ τὴν παῦσιν τῶν περὶ τὴν προσκύνησιν τῶν ἱ. εἰκόνων συμβαινουσῶν καταχρήσεων, τῶν ὁποίων θαυμασίαν περιγραφὴν περέχει Μιχαὴλ Β΄ ὁ Τραυλὸς ἐν ἐπιστολῇ του πρὸς Λουδοβῖκον τὸν Εὐσεβῆ (825), καὶ τὸν περιορισμὸν τῆς χρήσεως τῶν ἁγίων λειψάνων, θὰ περιώριζε τὸν ἀριθμὸν τῶν Μοναστηρίων, θὰ ἐφορολόγει τὰ πλούσια καὶ ἀπέραντα μοναστηριακὰ κτήματα, θὰ ἀφήρει ἀπὸ τοῦ κλήρου τὴν δημοσίαν ἐκπαίδευσιν καὶ θὰ κατήργει τὴν δουλοπαροικίαν. Τοιουτοτρόπως κρίνων τις τὸ ἔργον τῶν Εἰκονομάχων Αὐτοκρατόρων εἶνε δύσκολον νὰ ἐπικρίνῃ αὐτούς, ὡς τοῦτο ἐποίησαν ὀδυρόμενοι καὶ ἀσχάλλοντες ἐπὶ τῇ διὰ τῆς Εἰκονομαχίας καταλύσει τῆς πατρῴας θρησκείας οἱ οὕτω κληθέντες Εἰκονόφιλοι.

Ἀλλὰ καὶ πῶς ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρέπει νὰ ἐξηγηθῇ ἡ κατὰ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας ἀντίδρασις τῆς Ἐκκλησίας; Ἡ Εἰκονομαχία, ἀνεξαρτήτως πρὸς ὃν ἐπεδίωκε σκοπόν, ἐν τῇ οὐσίᾳ αὐτῆς καὶ ὑφ' ἣν μάλιστα ἐνεφανίσθη μορφὴν θεωρουμένη, ἦτο αἵρεσις καὶ δὴ ἐκ τῶν ἐπικινδυνωδεστέρων. Διὰ νὰ πεισθῇ τις περὶ τούτου ἀρκεῖ νὰ μελετήσῃ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν τρόπον τῆς συστάσεως αὐτῆς, νὰ διεξέλθῃ τοὺς ἀπολογητικοὺς Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, νὰ ἀτενίσῃ εἰς τὰς εἰκονομαχικὰς συνόδους, νὰ ἀναγνώσῃ τὰ ὑπὸ τῶν Πατριαρχῶν Γερμανοῦ, Ταρασίου, Φωτίου, Γρηγορίου Β΄ τῆς Ρώμης καὶ τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς κατὰ διαφόρους καιροὺς τῆς εἰκονομαχικῆς περιόδου λεχθέντα καὶ γραφέντα, προσέτι δὲ καὶ τὰ ἀξιόλογα συγγράμματα Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου, τὰς Πράξεις τῆς Ζ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου καὶ τὸν ὅρον αὐτῆς. Δὲν θὰ ἀμφιβάλλῃ τότε ὅτι ἡ Εἰκονομαχία ἦτο «**βάρβαρος αἵρεσις**», κατὰ Φώτιον εἰπεῖν, «**ἐπ' ἀνατροπῇ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας**», κατὰ Γερμανόν, Στουδίτην καὶ ἄλλους.

Ἐνώπιον μιᾶς τοιαύτης κινήσεως πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ ἀδρανήσῃ ἡ Ἐκκλησία;

Ἐξετάζοντες, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν μέχρις ἡμῶν διασωθέντων, τὰ κατὰ τὴν εἰκονομαχικὴν ἔριδα, εὑρίσκομεν ὅτι ἐκ τοῦ ἀνωτέρου κλήρου ἐξῆλθον οἱ πρῶτοι διῶκται τῶν εἰκόνων. «Ἀνέφυ γάρ τις Ἐπίσκοπος Νακωλείας, γράφει ὁ Πατριάρχης Γερμανός, οὕτω καλουμένης πολίχνης τῆς Φρυγίας, ἀνὴρ οὐκ ἐλλόγιμος, ἀλογίᾳ δὲ μᾶλλον τὴν ἑαυτοῦ ἐκκαλύπτειν φρόνησιν φανταζόμενος, **ὃς ψυχῇ τῇ τοῦ γράμματος θεωρίᾳ ἐν τῇ τῶν θεοπνεύστων Γραφῶν ἀναγνώσει προσκεχηνώς**, καινουργεῖν παρὰ τὰ ἱεροπρεπῶς ἐκπεφασμένα πάρεδογμάτιζε καὶ ταῖς πατρικαῖς κατεξανίστασθαι παραδόσεσιν ἀνθωπλίζετο» [89]). Περίεργον ὅτι ὁ Γερμανὸς καλῶς γνωρίζων τὸν

[89]) Migne, Π. Ἑ., τόμ. 98, στ. 77-78Α.— Ὁ Πατριάρχης Ταράσιος ἐν τῇ Ζ΄ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ παρετήρησεν: «ἡ γὰρ ἀρχὴ τῆς αἱρέσεως ἐξ αὐτοῦ (τοῦ Νακωλείας Κων/τίνου) γέγονεν». Migne, ἔνθ' ἀνωτ., στ. 161-162D.

Κωνσταντῖνον, τὴν παρ' αὐτῷ γένεσιν σκέψεων αἱρετικῶν ἀποδίδει εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀνάγνωσιν τῶν βιβλίων τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Ἡ ἐξήγησις αὐτη, καίτοι σαφὴς καὶ καταληπτή, ἀποδεικνύεται ἀνεπαρκὴς διὰ τὴν προσήκουσαν κατανόησιν τοῦ γεγονότος. Ἡ παρατήρησις τοῦ μοναχοῦ Ἰωάννου ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν θεολόγοι ἐμιμήθησαν τοὺς παρανόμους Ἰουδαίους καὶ τοὺς ἀσεβεῖς Ἄραβας [90]) χρησιμεύει, γράφει ὁ J. Andreeff, ὡς θαυμασία συμπλήρωσις πρὸς κατανόησιν τοῦ Γερμανοῦ, διότι, λέγει, ὑποδεικνύει αὐτη τὴν ἀτμόσφαιραν, τὴν ὁποίαν ἀναπνέων ὁ Κωνσταντῖνος κατέστη ἐχθρὸς τῶν εἰκόνων, καὶ τοῦτο παρώρμα αὐτὸν νὰ ἐμμένῃ κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἰς τὰ χωρία ἐκεῖνα ἔνθα φαίνεται καταπολεμουμένη ἡ χρῆσις τῶν εἰκόνων [91]). Οὐδόλως πιθανὸν καὶ αὐτὴ ἡ Φρυγία νὰ συνετέλεσεν ὅπως ἐκ τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς ἐξέλθῃ ὁ πρῶτος εἰκονομάχος θεολόγος, διότι εἶνε δύσκολον νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ὅλως περιστατικῶς ἀνεφύησαν ἐν αὐτῇ ὁ Μοντανισμὸς καὶ ὁ Νοβατισμός, καὶ ὅτι κατὰ τοὺς μέσους αἰῶνας ὑπῆρξεν αὐτη ἕν ἀπὸ τὰ κυριώτερα καταφύγια τῶν ἐχθρικῶς πρὸς τὰς εἰκόνας διακειμένων Παυλικιανῶν [92]).

Ὁ Μητροπολίτης Συννάδων Ἰωάννης, ὑπὸ τὸν ὁποῖον ὑπήγετο ὁ Νακωλείας Κωνσταντῖνος, ἰδὼν τὴν κατὰ τῶν εἰκόνων ἀνίερον τούτου στάσιν ἐξηγέρθη ἐπιμόνως ζητῶν τὴν ἐπαναφορὰν αὐτῶν. Ἐξεκίνησε διὰ τοῦτο ἐκ Νακωλείας ὁ Κωνσταντῖνος καὶ ἀφιχθεὶς εἰς Κωνσταντινούπολιν παρουσιάσθη ἐνώπιον τοῦ Πατριάρχου μὲ τὴν κρυφίαν ἐλπίδα ὅτι θὰ δυνηθῇ νὰ ἐπιδράσῃ ἐπ' αὐτοῦ. Ἀλλ' ὁ Πατριάρχης ἐγνώριζεν ἤδη καλῶς τὰ νεωτεριστικὰ τοῦ Ἐπισκόπου Κωνσταντίνου φρονήματα ἐξ ἐπιστολῆς τὴν ὁποίαν ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ὁ Μητροπολίτης Ἰωάννης διὰ τοῦ Πατρικίου Ταρασίου [93]). Ἐν τῇ ἐπιστολῇ τὴν ὁποίαν ἀπαντητικῶς διὰ τοῦ Νακωλείας ἔπεμψε πρὸς τὸν Μητροπολίτην Συννάδων [94]), ὁ Γερμανὸς συνοψίζει ὅσα μετεχειρίσθη ἐπιχειρήματα διὰ νὰ πείσῃ τὸν νεωτεριστὴν ἀρχιερέα ὅτι ἡ προσκύνησις τῶν ἱ. εἰκόνων δὲν ἀντίκειται εἰς τὸ κείμενον τῆς Ἐξόδου: « ***οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἴδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ ὅσα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς, οὐ ποιήσεις, οὐδὲ προσκυνήσεις, οὐδὲ μὴ λατρεύσῃς αὐτοῖς*** » (20, 4), τὸ ὁποῖον ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἐπεκαλεῖτο ἐκεῖνος. Ὁ Νακωλείας Κωνσταντῖνος τὰς καλλιτέρας δοὺς ἐνώπιον τοῦ Πατριάρχου βεβαιώσεις περὶ καλῆς ἐν τῷ μέλλοντι πολιτείας, τὰ πάντα ἐλησμόνησεν ὅταν ἐπέ-

[90]) Mansi, Concil. ampl. coll., τόμ. XII, στ. 199-200 A.
[91]) Bogoslofskij Viestnik, τεῦχος Β', σ. 306.
[92]) Ἔνθ' ἀνωτέρω.
[93]) Migne, Π. Ἑ., τόμ. 98, στ. 156.
[94]) Ἔνθ' ἀνωτέρω στ. 156-161.

στρεψεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ, ἀποκρύψας δὲ καὶ τὴν πρὸς τὸν Μητροπολίτην Ἰωάννην ἐπιστολὴν τοῦ Πατριάρχου, ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, προφασιζόμενος ὅτι θὰ τὸν κατεδίωκεν ἐὰν μετέβαινε παρ' αὐτῷ. Ἠναγκάσθη λοιπὸν ὁ Πατριάρχης καὶ πρὸς τὸν Νακωλείας νὰ γράψῃ [95].

Ἐπληροφορήθην παρὰ τοῦ Μητροπολίτου σου, τῷ γράφει, ὅτι δὲν ἐνεχείρισας αὐτῷ τὴν ἐπιστολήν μου καὶ λυποῦμαι πολὺ διότι τόσον ὀλίγον συνεκινήθης ἐκ τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀγάπης ἡ ὁποία πρέπει νὰ ὑπάρχῃ μεταχὺ τῶν μελῶν τοῦ Χριστοῦ. Ἐντέλλομαί σοι διὰ τοῦτο ὅπως αὐτοπροσώπως παραδῷς τὴν καθυστερήσασαν ἐπιστολὴν καὶ ἀπονέμῃς τοὐντεῦθεν ἀπόλυτον ὑπακοὴν εἰς τὸν Μητροπολίτην σου, «ἐξ ἐπιτιμίων δὲ τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου Τριάδος οὐκ ἔχεις ἐξουσίαν οἱασδήποτε ἐφάψασθαι λειτουργίας ἱερατικῆς μέχρις ἐπιδόσεως τῆς ἐπιστολῆς τῷ Ἰωάννῃ» [96].

Ἄγνωστον ἐὰν ὁ Κωνσταντῖνος ὑπήκουσε τὴν φορὰν ταύτην. Ἡ περίεργος ὅμως συμπεριφορὰ αὐτοῦ ἔναντι τοῦ Πατριάρχου, τοῦ ὁποίου καίτοι ὑπεσχέθη νὰ ἀκολουθήσῃ τὰς ὁδηγίας ἀμέσως παρέβη μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ καὶ ἤρξατο ὑπεροπτικὴν τηρῶν ἀπέναντι τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου στάσιν, παρέχει εἰς ἡμᾶς ἀφορμὴν νὰ σκεφθῶμεν ὅτι τὸ ὡς ἄνω γεγονὸς ἔλαβε χώραν τὴν προτεραίαν τῆς ἀναμίξεως τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας [97]. Ἐὰν μάλιστα ληφθῇ ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ ὑπόθεσις τοῦ Schwarzlöse ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ Λέων πρὸ πολλοῦ ἤδη εἶχε κάμῃ τὴν γνωριμίαν αὐτοῦ μετὰ τοῦ Κωνσταντίνου, ἀρχηγὸς ἔτι ὢν τῶν στρατευμάτων τῆς Μ. Ἀσίας, καὶ προσέτι ὅτι χάρις εἰς τὴν γνωριμίαν αὐτὴν ἀπεφάσισε νὰ θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν ὅ,τι κατὰ τῶν ἱερῶν εἰκόνων διενοεῖτο ὁ Κωνσταντῖνος [98], περισσότερον τότε γίνεται καταληπτὴ ἡ στάσις τοῦ Κωνσταντίνου, ἐν ἀρχῇ ὑποχωρήσαντος πρὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ εἶτα ἐπὶ τὴν ἰδίαν ἐπιστρέψαντος ὁδόν. Ἴσως ὁ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου καταπολεμηθεὶς Ἐπίσκοπος ἔτυχεν ὑποστηρίξεως ἐκ μέρους τοῦ Αὐτοκράτορος Λέοντος, τὰς αὐτὰς καὶ τούτου κεκτημένου περὶ τῶν ἱερῶν εἰκόνων ἰδέας καὶ ἑτοίμου ὄντος ὅπως μετὰ περισσοτέρας ἐνεργείας βαδίσῃ κατὰ τῆς προσκυνήσεως τῶν εἰκόνων.

Ὀλίγον ἀργότερον ἀπὸ τὸν Νακωλείας Κωνσταντῖνον κατὰ τῶν ἱ. εἰκόνων παρουσιάσθη ἐνεργῶν ὁ Ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως Θωμᾶς, ὅστις ἐπ' ἀρκετὸν πρότερον ἐν ΚΠόλει διαμένων, πολλάκις συνηντήθη μετὰ τοῦ Πατριάρχου καὶ συνωμίλησε μετ' αὐτοῦ. Ἄγνωστον πρὸς τίνα σκοπὸν διέμενεν οὗτος ἐν ΚΠόλει. Ἡ μετὰ τὴν ἀπομάκρυνσιν ἐκ τῆς πρωτευούσης ὅμως

[95]) Ἔνθ' ἀνωτέρω στ. 161-164.
[96]) Ἔνθ' ἀνωτέρω στ. 164.
[97]) J. Andreef, ἔνθ' ἀνωτέρω σ. 307.
[98]) Schwarzlöse, ἔνθ' ἀνωτέρω σ. 49.

διαγωγὴ αὐτοῦ δίδει νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι ὄχι μόνον μετὰ τοῦ Πατριάρχου μετέβαινεν ἵνα συνομιλήσῃ [99]. Ἐν ταῖς μετὰ τοῦ Πατριάρχου διαφόροις συνομιλίαις αὐτοῦ ὁ Ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως «οὐδένα λόγον κεκίνηκέ ποτε περὶ εἰκόνων . . . πάντῃ τὰ περὶ αὐτῶν ἐν τελείᾳ σιωπῇ ποιησαμένη (ἡ αὐτοῦ Θεοφιλία) ἐν τῇ κατ' αὐτὴν πόλει γεγενημένη, ὡς ἀπὸ δόγματος κοινοῦ καὶ ἀναντιρρήτου τινὸς διασκέψεως τὴν τῶν εἰκόνων καθαίρεσιν ἐποιήσατο» [100]. Παρατηρητέον ὅτι καὶ ὁ Κλαυδιουπόλεως ἐφήρμοσε τὴν μέθοδον τοῦ Νακωλείας. Καὶ οὗτος ἐσιώπησεν ἐνώπιον τοῦ Πατριάρχου, εἰς τὴν οἰκείαν δὲ μεταβὰς ἐπαρχίαν κατεδίωξε τὰς εἰκόνας. «Εἶνε πολὺ φυσικὸν νὰ σκεφθῶμεν, γράφει ὁ J. Andreef, ὅτι ἡ εἰς τὴν πρωτεύουσαν μετάβασις τοῦ Ἐπισκόπου Θωμᾶ ἐγένετο κατὰ θέλησιν τοῦ Αὐτοκράτορος. Ἐὰν μάλιστα ὑποτεθῇ ὅτι οὗτος εὑρέθη ἐκεῖ ὁμοῦ μετὰ τοῦ Κωνσταντίνου, δυνάμεθα τότε περαιτέρω νὰ συμπεράνωμεν ὅτι ὁ Λέων συνεκάλεσεν εἶδός τι συνόδου ἐν τῇ ὁποίᾳ τελειωτικῶς κατηρτίσθη τὸ σχέδιον τῆς ἐπικειμένης διώξεως τῶν εἰκόνων. Ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶνε δύσκολον νὰ ἐκληφθῇ ὡς ἁπλῆ σύμπτωσις ὅτι οἱ κύριοι παράγοντες τῆς παρασκευαζομένης μεταρρυθμίσεως ἐκ τοῦ ἀνωτέρου κλήρου πρὸ τῆς ἐνάρξεως αὐτῆς συναθροίζονται ἐν ΚΠόλει, ὑποχωροῦσι πρὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ ταὐτοχρόνως μετὰ τὴν μετάβασιν αὐτῶν ταύτην εἰς ΚΠολιν παρουσιάζονται ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν τολμηροὶ καὶ δραστήριοι εἰκονομάχοι. Μεταξὺ τῆς δράσεως αὐτῶν καὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος ἐμεσολάβησεν ἀρκετὸς χρόνος. Ἐκ τῆς πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον Θωμᾶν ἐπιστολῆς τοῦ Πατριάρχου Γερμανοῦ [101] ἐξάγεται ὅτι ἡ πολιτικὴ ἐξουσία δὲν εἶχεν ἀκόμη ἀναμιχθῇ ὅτε ὁ τελευταῖος οὗτος ἤρξατο ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ τοῦ κατὰ τῶν εἰκόνων διωγμοῦ. Τοιαύτη πολιτικὴ ἐκ μέρους τοῦ Λέοντος ἦτο πολὺ φυσικὴ καὶ εὐνόητος. Ἔκδοσις διατάγματος ex abrupto πολὺ περισσότερον θὰ συνετάρασσε τὸν λαόν, παρ' ὅσον ἐγένετο τοῦτο μετὰ τὴν γνωστὴν προπαρασκευὴν τῆς κοινῆς γνώμης ἐκ μέρους τῆς ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας. Ὑπὸ τὸν πέπλον τῆς προηγουμένης ἐνεργείας τῆς ἐκκλησιαστικῆς Ἱεραρχίας ἡ ἐμφάνισις διατάγματος ἠδύνατο νὰ ἐξηγηθῇ ὡς ἐπιθυμία τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας ὅπως ἐπέλθῃ ἀρωγὸς τῇ ἐκκλησιαστικῇ τοιαύτῃ ἐν τῷ ἀγῶνι αὐτῆς κατὰ τῶν ὀλεθρίων δεισιδαιμονιῶν» [102].

(Ἀκολουθεῖ).

[99]) J. Andreef, ἔνθ' ἀνωτέρω σ. 308.
[100]) Migne, Π. Ε., τόμ. 98, στ. 165.
[101]) Migne, ἔνθ' ἀνωτέρω στ. 164-168.
[102]) J. Andreef, ἔνθ' ἀνωτέρω σ. 309.

Η Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΕΡΑΝ ΜΟΝΗΝ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝ ΑΥΤΗι ΙΕΡΑΝ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΝ ΣΧΟΛΗΝ ΧΑΛΚΗΣ

Προκειμένου ἵνα ἐπευλογήσῃ ἐν τῇ νενομισμένῃ Πατριαρχικῇ καὶ Συνοδικῇ Λειτουργίᾳ, ὁρισθείσῃ διὰ τὴν Κυριακήν, 5 Ἰουλίου, τὴν καθιέρωσιν τῶν ἀποφοίτων τῆς Ἱερᾶς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ λήξαντος σχολικοῦ ἔτους, ἡ Α. Θ. Παναγιότης τῇ 29 τοῦ παρόντος μηνὸς ἀνεχώρησεν εἰς Χάλκην. Τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὸ πρῶτον νῦν ἀπὸ τῆς εἰς τὸν Ἁγιώτατον Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἀνόδου Αὐτῆς ἐπισκεπτομένῃ τὴν Ἱερὰν Μονὴν καὶ τὴν ἐν αὐτῇ γεραρὰν Σχολήν, ἐπεμαρτυρήθησαν, ἐν τῇ πρώτῃ ταύτῃ πρὸς τὰ Ἱερὰ ἐκεῖνα Σκηνώματα ἐπισήμῳ προσωπικῇ ἐπικοινωνίᾳ Αὐτῆς, ζωηρότατα τὰ αἰσθήματα τῆς ἰδιαζούσης εὐλαβείας καὶ στοργῆς, ἅπερ πρὸς τὸ σεπτὸν πρόσωπον Αὐτῆς τρέφουσιν οἱ ἐν τῇ Ἱερᾷ Σχολῇ καὶ πάντες.

Ἐκ Φαναρίου τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, ἐπιβᾶσαν ἰδιαιτέρας ἀτμακάτου, συνώδευσαν οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Δέρκων, Προύσης, Ροδοπόλεως, Θεοδωρουπόλεως, Χριστουπόλεως καὶ Λαοδικείας, ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱ. Συνόδου καὶ ἡ ἀκολουθία Αὐτῆς. Ἐν Χάλκῃ δὲ ἀποβιβαζομένην ἐχαιρέτισαν ὁ οἰκεῖος Σεβ. Μητροπολίτης Πριγκηπονήσων κ. Θωμᾶς μετὰ τοῦ Ἀρχιδιακόνου αὐτοῦ καὶ τοῦ Ἱερατικῶς Προϊσταμένου καὶ τῶν Ἐφοροεπιτρόπων Χάλκης. Εἰς τὴν ἐξώθυραν τοῦ περιβόλου τῆς Σχολῆς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἀπὸ τῆς ἁμάξης ὑπεδέχθησαν ὁ Σχολάρχης Θεοφ. Ἐπίσκοπος Μιλήτου κ. Αἰμιλιανὸς καὶ οἱ καθηγηταὶ τῆς Σχολῆς. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης εὐλογοῦσα τοὺς μαθητάς, παρατεταγμένους εἰς δύο ἔνθεν καὶ ἔνθεν στίχους, κατηυθύνθη εἰς τὴν κυρίαν εἴσοδον τῆς Σχολῆς, ὅπου ἐκ μέρους τῆς Ἐφορίας ἐν προσφωνήσει ἐχαιρέτησεν Αὐτὴν ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐφορίας Γέρων Μητροπολίτης Δέρκων κ. Ἰωακείμ. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ηὐχαρίστησε. Μεθ' ὃ περιβληθεῖσα μανδύαν εἰσῆλθεν ἐν παρατάξει, προπορευομένων τῶν ἑξαπτερύγων, τῶν χορῶν ψαλλόντων τὸ «ἄξιόν

ἐστι τὴν ὑπέρθεον ὑμνεῖν Τριάδα.....», τῶν ἱερέων καὶ τῶν διακόνων περιβεβλημένων τὰ ἱ. αὐτῶν ἄμφια, συνοδευόντων δὲ τῶν Σεβ. Ἀρχιερέων, τῆς λοιπῆς συνοδείας Αὐτῆς καὶ τῶν μαθητῶν τῆς Σχολῆς, εἰς τὸ Ναΐδιον τῆς Μονῆς, ὅπου καὶ ἐψάλη Δοξολογία. Ἐν τέλει τῆς Δοξολογίας τὴν Α. Θ. Παναγιότητα προσεφώνησεν ὁ Σχολάρχης. Ἡ προσφώνησις τῆς Α. Θεοφιλίας καὶ ἡ εἰς ταύτην ἀπάντησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ὡς καὶ ἡ πρὸς τὸν Σεβ. Πρόεδρον τῆς Ἐφορίας ἀντιφώνησις Αὐτῆς, σὺν τῇ προσφωνήσει τῆς Α. Σεβασμιότητος, καταχωρίζονται κατωτέρω.

Ἐκ τοῦ Ναϊδίου ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὡδηγήθη εἰς τὰ ἰδιαίτερα Πατριαρχικὰ Διαμερίσματα ὅπου καὶ προσελθόντες ἠσπάσθησαν τὴν σεπτὴν Αὐτῆς δεξιὰν τὸ καθηγητικὸν Σῶμα καὶ οἱ μαθηταὶ τῆς Σχολῆς.

Ἡ προσφώνησις τοῦ Σεβ. Προέδρου τῆς Ἐφορίας.

Ἡ στιγμὴ αὕτη, Παναγιώτατε Δέσποτα, διὰ τὴν Ἱερὰν Θεολογικὴν Σχολὴν εἶνε στιγμὴ ἱστορική, στιγμὴ ἱερά. Κατ' αὐτὴν ἐγκαινιάζεται μυστικῶς ὁ ἱερὸς σύνδεσμος τῆς Ὑμετέρας Θεοφρουρήτου Κορυφῆς μετὰ τῆς γεραρᾶς καὶ μουσοστόλου ταύτης Σχολῆς. Ἡ Ἐφορία τῆς Σχολῆς παρίσταται ὀφειλετικῶς ἐν συγκινήσει βαθείᾳ δεξιουμένη τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα. Ἐπιλαμβάνεται δὲ τῆς ὡραίας εὐκαιρίας τοῦ χαρμοσύνου τούτου γεγονότος ἵνα διατρανώσῃ τὰ πρὸς τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα βαθύτατα σέβη καὶ τὴν ἀπεριόριστον αὐτῆς ἀγάπην, χαιρετίζουσα μετὰ χαρᾶς τὴν Πατριαρχικὴν Σου εἴσοδον εἰς τὸ ἱερὸν τοῦτο Σκήνωμα.

Ἡ παλαίφατος καὶ ἱστορικὴ αὕτη Μονὴ μετὰ τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς ἠδελφωμέναι ἀγάλλονται δεχόμεναι ἐν τῷ σεπτῷ προσώπῳ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος τὸ τετιμημένον αὐτῶν τέκνον, τὸν τέως πεπνυμένον αὐτῶν Πρόεδρον, τὸν ὕπατον αὐτῶν προστάτην καὶ Ἡγούμενον, τὸν ἀνέκαθεν περιβαλόντα αὐτὰς μὲ στοργήν.

Ἔχουσα λοιπὸν ὑπ' ὄψει της ἡ Ἐφορία τὸ ἀκραιφνὲς ὑπὲρ τῆς Σχολῆς ἐνδιαφέρον Σου διαβεβαιοῦταί Σοι ὅτι καὶ αὐτὴ διὰ τὴν ἀπερίσπαστον λειτουργίαν τοῦ ἱεροῦ τούτου Καταστήματος ἀφιεροῖ ὁλόψυχον τὴν ταπεινὴν διακονίαν της, διάπυρον τὴν πρὸς αὐτὸ ἀγάπην της.

Μὲ τὴν διαβεβαίωσιν ταύτην καὶ μὲ τὴν ψυχὴν πεπληρωμένην ἀπὸ ἐλπίδας προσφωνεῖ Σοι δι' ἐμοῦ τὸ «ὡς εὖ παρέστης, Παναγιώτατε».

Ἡ ἀπάντησις τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος.

Ἅγιε Πρόεδρε,

Τὴν στιγμὴν ταύτην πατῶντες τὸν οὐδὸν τῆς ἱερᾶς ταύτης Μονῆς καὶ ἀκούοντες μετὰ χαρᾶς ὅσα εὐηρεστήθη ἡ ὑμετέρα Ἱερότης νὰ προσφωνήσῃ,

ἡμῖν, αἰσθανόμεθα μυχίαν συγκίνησιν καὶ εὐχαριστοῦμεν ἐγκαρδίως ἐφ' οἷς προεῖπεν ἡμῖν ἀπὸ μέρους τῆς Σεβασμίας Ἐφορίας, ἥτις ἐν ἀγαστῷ ζήλῳ καὶ ἀόκνῳ δραστηριότητι διενεργεῖ τὰς βουλὰς καὶ σκέψεις ἡμῶν καὶ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου ὑπὲρ τῆς Σχολῆς, ὑπὲρ ἧς τοσοῦτον ἐνδιαφέρεται ἡ Ἐκκλησία.

Ἡ γενομένη ὡραία αὕτη καὶ τιμητικὴ ὑποδοχὴ ἀποπνέει τὴν εὐωδίαν τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τῶν πρὸς ἡμᾶς εἰλικρινῶν αἰσθημάτων στοργῆς καὶ εὐλαβείας, ὧν τὴν σημασίαν ἡ ὑμετέρα ἀγαπητὴ Ἱερότης διηρμήνευσεν ἐν γλαφυρότητι γλώσσης καὶ λόγου δυνάμει· ἀνθομολογοῦμεν ἐπὶ πᾶσι τούτοις καὶ διαβεβαιούμεθα ὅτι ταῦτα ἀντικατοπτρίζουσιν ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν τὴν ἀμοιβαιότητα καὶ τῶν ἡμετέρων αἰσθημάτων. Ὡς εἷς ἐξ ὑμῶν καὶ ἡμεῖς, προσφέρομεν τὴν ὑπηρεσίαν ἡμῶν ὑπὲρ ταύτης· οἱ πάντες πράττομεν πᾶν ὅ,τι δυνατὸν ὑπὲρ τῆς Σχολῆς καὶ φροντίζομεν δι' αὐτήν, συναισθανόμενοι τὴν ἱερότητα ἑνὸς τοιούτου καθήκοντος καὶ ἐκθύμως ἐργαζόμενοι ὑπὲρ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ἁγίου σκοποῦ, ὃν προέθετο ἡ Ἐκκλησία, στεγάσασα ταύτην ἐν τῇ Ἱερᾷ ταύτῃ Σταυροπηγιακῇ Μονῇ τῆς Ἁγίας Τριάδος. Εὐχαριστοῦμεν ὑμᾶς καὶ πάντας τοὺς ἐν αὐτῇ μετὰ στοργικοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ φιλοπονίας ἐργαζομένους, Σχολάρχην, καθηγητάς, διδασκάλους καὶ μοχθοῦντας ὑπὲρ τῆς μορφώσεως καὶ διαπαιδαγωγήσεως τῶν ἐν αὐτῇ μαθητευομένων λευϊτῶν ὡς ἐμπρέπει τῇ ἐκκλησιαστικῇ αὐτῶν ἀποστολῇ καὶ κλήσει, οὓς καὶ εὐχόμεθα ἵνα ἡ χεὶρ τοῦ Κυρίου καθοδηγῇ πρὸς χειραγωγίαν καὶ ἐνίσχυσιν τῶν κόπων καὶ προσπαθειῶν ἐν τῷ ἀγῶνι τῶν σπουδῶν. Ἡ χάρις τῆς Ἁγίας Τριάδος διαφυλάττοι πάντας ἡμᾶς καὶ ὁδηγοῖ ἐν νομιμοφροσύνῃ εἰς τὴν κατεύθυνσιν τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ, ὃν ἐπιδιώκει ἡ Σχολή.

Τὸ προσφώνημα τοῦ Σχολάρχου

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Χαίρει καὶ ἀγάλλεται ἡ Γεραρὰ Θεολογικὴ Σχολὴ καὶ δοξολογεῖ ἐν εὐχαριστίᾳ θερμῇ τὸν ἐν Τριάδι Θεόν, ὅτι ἀξιοῦται σήμερον ἐκ τοῦ σύνεγγυς τῆς πρώτης Πατριαρχικῆς εὐχῆς καὶ εὐλογίας Σου. Καὶ πῶς ἠδύνατο νὰ μὴ χαίρῃ, ἀφοῦ ἐν τῷ Σεπτῷ προσώπῳ Σου ἀναγνωρίζει ἕνα τῶν γνησίων αὐτῆς καὶ φιλοστόργων υἱῶν, τὸν ἀγαθὸν αὐτῆς ἄγγελον, τὸν στοργικῶς καὶ εἰλικρινῶς ἐνδιαφερόμενον περὶ παντὸς ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀπρόσκοπτον αὐτῆς λειτουργίαν καὶ τὴν πνευματικὴν αὐτῆς πρόοδον καὶ προαγωγήν;

Πάντες οἱ ἐν τῷ πνευματικῷ τούτῳ ἀμπελῶνι τοῦ Κυρίου φιλοτίμως ἐργαζόμενοι διδάσκαλοι καὶ μαθηταὶ εὐγνωμόνως ἀναμιμνησκόμεθα τῶν πολλῶν ἐνδείξεων τῆς προστατευτικῆς πρὸς τὴν τροφὸν Σχολὴν ἀγάπης Σου,

εἴμεθα δὲ εὐτυχεῖς ὅτι δυνάμεθα κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην τοῦ ἐπισήμου ἐγκαινισμοῦ τῶν νέων σχέσεών Σου πρὸς τὴν Σχολήν, ἀφ᾽ ὧν πολλὰ τὰ καλὰ προσδοκῶμεν, νὰ προσαγάγωμεν ὡς ταπεινὸν ἀνταπόδομα τὴν πρὸς τὸ Σεπτὸν πρόσωπόν Σου εὐλαβῆ ἀφοσίωσιν καὶ ἀγάπην ἡμῶν καὶ τὴν διαβεβαίωσιν περὶ ἀκριβοῦς ἐκπληρώσεως τοῦ καθήκοντος.

Ἡ ἐπὶ Σοὶ δικαία χαρὰ καὶ καύχησις καὶ ἡ βάσιμος ἐλπὶς τῆς φιλτάτης Σχολῆς κορυφοῦται εἰς θερμὴν πρὸς τὸν ἐν Τριάδι Θεὸν εὐχήν, ὅπως ὑπὸ τὴν κραταιὰν αὐτῆς σκέπην κλεΐζῃς ἐπὶ μήκιστον τὸν Ἁγιώτατον Οἰκουμενικὸν Θρόνον, ἐνισχύων ἅμα καὶ τὴν τροφὸν Σχολὴν εἰς τὸ δυσχερὲς αὐτῆς ἔργον καὶ κατευθύνων αὐτὴν εἰς τὸν ἅγιον αὐτῆς προορισμόν.

Ἡ ἀντιφώνησις τῆς Αὐτοῦ Θειοτάτης Παναγιότητος.

Θεοφιλέστατε,

Ἀπαντῶντες εἰς τὴν ὡραίαν καὶ καλλιεπῆ προσλαλιάν, ἣν ἠγαθύνθη ἡ ὑμετέρα Θεοφιλία νὰ ἀπευθύνῃ ἡμῖν, ἐπιλέγομεν καὶ ἡμεῖς τάδε: Ἐπισκεπτόμενοι τὸ πρῶτον τὴν ἐπὶ τοῦ λόφου τούτου παλαίφατον ἱστορικὴν Μονὴν τῆς Ἁγίας Τριάδος, κλεινὸν τῆς Ἐκκλησίας ἀγλάϊσμα, ὡς Πατριάρχης Ἡγούμενος αὐτῆς, αἰσθανόμεθα ἱερὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ μετὰ συγκινήσεως κλίνοντες γόνυ ἀσπαζόμεθα τὰ ἅγια αὐτῆς χώματα, τὰ ὁποῖα ἐπάτησαν οἱ πόδες τοσούτων ζηλωτῶν μυσταγωγῶν καὶ ἔπηξαν αἱ ἱεραὶ αὐτῶν χεῖρες ἐν αὐτῇ τὸ σεμνεῖον τοῦτο τῆς Ἱερᾶς Ἐπιστήμης, καὶ ἐν συναισθήσει τοῦ σκοποῦ τοῦ ἔργου αὐτῶν ὅτι δὲν ἐμελέτησαν κενά, ἐξησφάλισαν στέγασιν λευϊτῶν μετὰ ξενίας μοναστηριακῆς ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὸ διηνεκὲς τοῦ χρόνου. Ὢ θεῖον ἐγκαλλώπισμα τῆς καθ᾽ ἡμᾶς ὀρθοδόξου Ἱεραρχίας, τῆς ἀντεχομένης ἀραρότως τῆς εὐκλείας τῶν προπατόρων ἡμῶν καὶ συνεχιζούσης τὸ ἱερὸν αὐτῶν ἔργον ἐν πνεύματι εὐλαβείας καὶ τιμῆς πρὸς τοὺς ἱδρυτὰς αὐτῆς! Ἐκ Σοῦ ἐγεννήθημεν γαλουχηθέντες εἰς τὰ νάματα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μορφώσεως. Ἐν Σοὶ ἀνετράφημεν τῇ γνώσει τῆς Πίστεως τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῇ σοφίᾳ τῶν Πατέρων ἡμῶν. Διὰ Σὲ περιεβλήθημεν τὸ περιβόλαιον τῆς ἐγκαρτερήσεως εἰς τὴν λατρείαν τῆς ἐν Τριάδι Θεότητος. Παρὰ Σοῦ ἠνδρώθημεν ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἡλικίᾳ γενόμενοι πάντες οἷοί ἐσμεν ἐν τῇ ἐξυπηρετήσει τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἐπίσκεψις ἡμῶν καὶ τῆς Ἁγίας Συνόδου εἶνε μία ἔνδειξις τῆς προστασίας τῆς Ἐκκλησίας ἐν ταῖς πολλαπλαῖς μερίμναις αὐτῆς καὶ μία ἐκδήλωσις τῆς στοργῆς καὶ ἀγάπης τῆς Ἱεραρχίας. Πρὸς Σὲ εὐγνωμόνως ἀτενίζομεν τὰ ὄμματα ἡμῶν ὡς φιλόστοργα τέκνα φιλοστόργου Μητρὸς καὶ παρακαλοῦμεν τὸν ἐν Τριάδι Θεὸν ἵνα ἐν τῇ χάριτι αὐτοῦ περιέπῃ Σὲ τὴν Τροφὸν

ἡμῶν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ καὶ σκέπῃ φυλάττων ἀπὸ πάσης ἀνάγκης καὶ περιστάσεως.

Εὐχόμεθα ἵνα ἡ χάρις τῆς Ἁγίας Τριάδος ἐμψυχώνῃ τοὺς πάντας εἰς τὸ ἔργον ἐν ᾧ ἕκαστος ἐκλήθη καὶ μὴ νεκρῶται τὸ στοργικὸν ἐνδιαφέρον ἡμῶν ὑπὲρ αὐτῆς. Ἐπαναλαμβάνομεν τὰς ἐγκαρδίους ἡμῶν εὐχαριστίας πρὸς πάντας τοὺς μοχθοῦντας καὶ κοπιῶντας ἐν αὐτῇ Ἐφόρους, Σχολάρχην, καθηγητάς, διδασκάλους, προστάτας καὶ εὐεργέτας, τοὺς συντελοῦντας εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ ἔργου καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς Σχολῆς ἡμῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑΙ ΧΟΡΟΣΤΑΣΙΑΙ

Ἡ Αὐτοῦ Θειοτάτη Παναγιότης κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἐχοροστάτησεν ἐν τοῖς ἑξῆς ἱ. ναοῖς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς: Ἁγίας Τριάδος Πέραν, τῇ 1ῃ τοῦ μηνός, Ἁγίου Γεωργίου Ἔδιρνε - Καποῦ, τῇ 7, Ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Ὑψωμαθείων, τῇ 14, Ἁγίων Ἀποστόλων Φερίκιοϊ, τῇ 28, καὶ Ἁγίου Νικολάου Γαλατᾶ τῇ 29ῃ.

Κατὰ τὰς χοροστασίας ταύτας τὸν θεῖον λόγον ἐκήρυξαν ἀπ' ἄμβωνος κατὰ σειράν ὁ Πανοσιολογ. Μ. Ἀρχιμανδρίτης Καλλίνικος, ὁ Μ. Ἱεροκήρυξ Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ Φιλόθεος, καὶ οἱ Πανοσιολογιώτατοι Τριτεύων τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων Μελέτιος, Μ. Ἐκκλησιάρχης Ἰσίδωρος καὶ Δευτερεύων τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων Μάξιμος.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Περὶ τὰ τέλη τοῦ λήξαντος μηνὸς ἀνεχώρησεν ἐκ Βουκουρεστίου διὰ Vichy καὶ ἐκεῖθεν δι' Ἀγγλίαν ὁ Μακαριώτατος Πατριάρχης Ρουμανίας κ. Μύρων προκειμένου ἵνα ἐπισκεφθῇ τὴν Α. Χάριν τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Καντερβουρίας κ. Κόσμο, ἀνταποδίδων τὴν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος γενομένην εἰς Βουκουρέστιον ἐπίσκεψιν ἀντιπροσώπων τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, ὑπὸ τὸν Ἐπίσκοπον Λίνκολν, πρὸς σχετικὴν συζήτησιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ κύρους τῶν ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν. Ἡ Α. Μακαριότης συνοδεύεται ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Ἀρὰδ κ. Ἀνδρέου, τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Ἰουλίου Σκριμπὰν καὶ ὑπὸ ἑνὸς ἱερέως καὶ διακόνου. Τὴν Α. Μακαριότητα ἀναχωροῦσαν προέπεμψαν ἐπὶ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ σύμπας ὁ κλῆρος τῆς Ρουμανικῆς πρωτευούσης, Ἀρχιερεῖς, Ἀντιπρόσωποι τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Καρόλου, τῶν Ὑπουργείων καὶ διαφόρων αὐτόθι σωματείων. Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ηὐχήθη τῇ Α. Μακαριότητι τὰ δέοντα ὁ ἐκπληρῶν αὐτόθι καθήκοντα ἀποκρισιαρίου Πρωτοπρεσβ. Κωνσταντῖνος Μωραϊτάκης.

ΟΝΟΜΑΤΙΚΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἦγον τὰ ὀνομαστήρια αὐτῶν οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Καστορίας κ. Νικηφόρος, Ρόδου κ. Ἀπόστολος καὶ Λέρου καὶ Καλύμνου κ. Ἀπόστο-

λος. Ταῖς Αὐτῶν Σεβασμιότησι διὰ καταλλήλων γραμμάτων διεβιβάσθησαν τὰ συγχαρητήρια καὶ αἱ εὐχαὶ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

ΚΑΝΟΝΙΚΑΙ ΑΔΕΙΑΙ

— Αἰτήσει αὐτοῦ παρεσχέθη τῷ ἐν Ἀθήναις Πατριαρχικῷ Ἀντιπροσώπῳ Σεβ. Μητροπολίτῃ Τραπεζοῦντος κ. Χρυσάνθῳ ἄδεια ἀπουσίας ἐξ Ἀθηνῶν, διὰ λόγους ὑγείας.

— Περὶ τὰ μέσα τοῦ λήξαντος μηνὸς ἀνεχώρησεν ἐπ᾽ ἀδείᾳ μεταβαίνων εἰς τὴν Ἐπαρχίαν αὐτοῦ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Ἰάκωβος. Τὴν Α. Σεβασμιότητα προέπεμψεν ἐξ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος Γρηγόριος.

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ

Ἀφίκετο κατὰ τὸν παρόντα μῆνα εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁ βουλευτὴς Θεσσαλονίκης καὶ πρώην Ὑπουργὸς κ. Δημήτριος Δίγκας, ὅστις προσελθὼν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὑπέβαλε τὰ σέβη αὐτοῦ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι.

Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀντεπεσκέφθη αὐτὸν ὁ Πανοσιολογ. Μ. Ἀρχιδιάκονος κ. Γρηγόριος.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΙΕΡΕΩΣ

Περὶ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον εἰς ἡλικίαν 62 ἐτῶν, ὁ Προϊστάμενος τῆς ἐν Καλαφατίῳ τῆς Ρουμανίας ὁμογενοῦς κοινότητος Ἀρχιμ. Κλεόπας Μιχαηλίδης. Ἡ κηδεία αὐτοῦ ἐτελέσθη, τῇ συμμετοχῇ πολλοῦ κόσμου, ὑπὸ τοῦ αὐτόσε ἐπὶ τούτῳ μεταβάντος Πρωτοπρεσβ. Κωνσταντίνου Μωραϊτάκη, προϊσταμένου τῆς ὁμογενοῦς Κοινότητος Βουκουρεστίου.

Ὁ ἀείμνηστος ἀρχιμ. Κλεόπας ἦτο ἁγνὸς κληρικός, διεκρίνετο διὰ τὴν πραότητά του, τὴν βαθεῖαν αὐτοῦ ἀγάπην πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν ἀκραιφνῆ ζῆλόν του πρὸς προαγωγὴν καὶ οἰκοδομὴν τῆς τε Κοινότητος αὐτοῦ καὶ τῶν ἐν αὐτῇ Χριστιανῶν.

ΒΙΒΛΙΑ ΛΗΦΘΕΝΤΑ

— Orientalia Christiana Periodica, volumen II, anno 1936.

— Echos d' Orient, No. 181, Janvier-Mars 1936.

— Вѣстник Братства Православныхъ Богословъ въ Польшѣ, выпускъ 2-й, Warszawa, 1935.

— Ἑ. Γ. Παντελάκη, Τὰ Σιναϊτικὰ χειρόγραφα τῶν Λειτουργικῶν βιβλίων (Ἀνατύπωσις ἐκ τῶν Πρακτικῶν τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, περίοδος Β', τόμ. Β'), Ἀθῆναι, 1936.

— Γεωργίου Α. Σωτηρίου, Ψηφιδωταὶ εἰκόνες τῆς Κωνσταντινουπόλεως (Ἀνάτυπον ἐκ τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, 11, 1936, σ. 70).

— Γεωργίου Α. Σωτηρίου, Αἱ Μοναὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ ἐθνικὴ αὐτῶν δρᾶσις κατὰ τοὺς Βυζαντινοὺς χρόνους. Λόγος εἰς τὸ μνημόσυνον τῶν ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν καὶ καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ῥηθεὶς ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν αὐτοῦ, ἐντολῇ τῆς Συγκλήτου, κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν τῇ 30 Ἰανουαρίου 1936. Ἀθῆναι 1936.